

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
malih oglasov po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 5.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaje vsak dan izvenredni
ponedeljki in dnevi po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Posilna plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnštva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Papeževa obletnica.

Druga obletnica kronanja papeža Pija enajstega se po vsem katoliškem svetu slovesno obhaja in po došlih poročilih se je razvila v pravo svetovno papeževu slovesnost, s katero se širi in pogloblja zavest za smisel, bistvo, namen in pomen papeštva za nas katolike in za ves svet.

Ugled, ki ga uživa sv. oče kot poglavar vesoljne, katoliške cerkve, je pri vseh narodih, katoliških in nekatoliških, tako velik, da ga nihče ne more zmanjšati, najmanj sovražno bevskanje duševnih pritlikavcev, ki jih čisto srečavamo tudi med Slovenci. Ugled in vpliv papeštva izvira iz dostojanstva in poslanstva papeštva. »Ko bom povišan, bom vse nase potegnil.« Te besede božjega Sinu se izpolnjujejo tudi na vidnem namestniku nevidnega poglavarja katoliške cerkve, Jezusa Kristusa. Božje namestništvo, ki jo izvršuje v cerkvi sveti oče, vzbuja v vernikih spoštovanje, ljubezen in udanost do sv. očeta. Dandanes pa imamo katoliki še poseben povod, da izkažemo svojo hvaležnost velikemu dobrotniku človeštva na Petrovem prestolu, ki je edina mirna in varna točka v svetovnem valovanju sovraštva, nasprotovanja in pohlepčnosti po materialnih dobrinah. Evropa je bila s svetovnim požarom pahnjena v brezno revolucij vsled duha, ki je tuj katolicizmu in je pričakoval rešitve od materije in človeških strasti, bodisi od velekapitala bodisi od marksizma. Zato se ne smemo čuditi, če oba katolicizmu nasprotujeta. Takega duha so bili prežeti vodje držav, diplomati in znanstveni teoretiki, ki so dajali državnikom praveč. Smo-li mogli kaj boljšega pričakovati od takih državnikov, ki niti po svetovni moriji niso spoznali največje duhovne velesile, papeštva, ki združuje narode prostranega sveta in vodi največjo svetovno organizacija, ki edino danes predstavlja svetovno kulturno edinstvo.

Slovesnost druge obletnice papeževga kronanja pa ni posvečena samo papeštvu in njegovemu dostojanstvu, ampak obrača našo pozornost tudi na sedanjega očeta vernikov, papeža Pija XI. Kratka je še doba njegovega vladanja, pa že jasno kaže oblike njegovih ciljev, ki jih ima kot cerkveni poglavar v odnosih s svetom do posameznih držav. Kot goreč dušni pastir, izboren diplomat in učenjak je prav usposobljen za svojo težko nalogo, ki jo mora vršiti s krepko voljo in umernim nastopom napram zunanjemu svetu. Izmiril je s cerkvijo Francijo in si prizadeva, da olajša bridki položaj vernikov v Rusiji, tako katolikanov kakor pravoslavnih.

»Nuovo Paese« poroča, da se bo med Rusijo in Sv. stolico sklenila pogodba, da bo še v tem letu postavljen v Moskvi papežev nuncij in imenovan ruski poslanik pri Vatikanu. K tem pogajanjem da bo šel v Rim Čičerin osebno. Trenutno se ne da ta vest kontrolirati, dejstvo pa je, da se je na genovski konferenci Čičerin pogajal z msgr. Pizzardom in je Čičerin tedaj nameraval iti v Rim. Da se pogajanja tedaj niso uspešno zaključila, je večinoma kriva antanta, ki jih je prekrizala.

Za nas Slovence je pomembno, da se sv. oče prav posebno zanima za vzhod, zlasti še za slovenski vzhod, kar je pokazal s svojo encikliko o tristoletnici mučeništva sv. Jozafata in je nato 5. decembra pr. leta to tudi izrazilo naglasil v avdienci vzhodnih prelato, duhovnikov, profesorjev in študentov papeževga orientalskega instituta ter rektorjev in gojencev orientalskih kolegijev, ki jih je predstavil kardinal Tarcis. Sv. oče je dejal, da jih pozdravlja v luči skupnega očeta. Posebna ljubezen do vzhoda, ki jo goji, ne izhaja samo od večnega interesa za vzhod, odkoder je prišla luč, marveč je z lastnimi očmi videl deželo, ki moli, ki zna moliti, osebno je videl in spoznaval tam v dobi treh let osebe in stvari, ko je prepotoval meje vzhodnega, zlasti slovenskega sveta. Povejte in pišite vsem v daljni domovini, da vas papež ljubi, vse, vso, in če že ne more za vas nič drugega storiti, bo vendar storil to, kar je vedno delal in še dela, da bo za vas neprestano molil. Vse bo storil, kar bo materialno zmogel, v srcu vedno čustva dobrega pastirja. Recite in sporočite sem, da blagoslovimo vse, ko vas blagoslovimo, ne

da bi izključili one, ki še niso v enem hlevu in se še vedno imenujejo in dajo imenovati z mrzlim izrazom »disident«.

Ljubljana in ljubljanska škofija praznuje drugo obletnico kronanja Pija XI. da-

nes in mi se z vsem srcem pridružujemo čustvom vseh vernikov Slovenije in vsega sveta ter želimo, da bi ta dan poglobil našo ljubezen in udanost do skupnega duhovnega očeta, papeža Pija XI.

Trgovinska pogodba z Italijo.

JUGOSLOVANSKI KLUB ZA ZAŠČITO NAŠIH GOSPODARSKIH INTERESOV PRI
POGAJANJH Z ITALIJO.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Poročali smo, da se bo v ponedeljek vršila druga seja naše in italijanske delegacije, ki imata skleniti trgovsko pogodbo med našo državo in Italijo. Kakor se govori, se ta seja ne bo vršila v ponedeljek, temveč bo delovala 2. sekcija, ki razpravlja o konzularni konvenciji. Že za časa pogajanj pred rimskim sporazumom je bil naši delegaciji izročen načrt pogodbe o konzularni konvenciji.

Ta načrt bo služil kot temelj sedanjim pogajanjem, s katerimi se uredi položaj italijanskih konzulov v naši državi in naših v Italiji. Vsak dan se vrše seje, kjer se pretresajo vprašanja, katera se bodo predložila plenumu konference.

Konferenca federalističnega bloka.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Danes sta odpotovala dr. Korošec in dr. Hrasnica v Zagreb, da se tam sestane s predstavnikoma HRSS in da jih obvestita o poteku pogajanj z Ljubo Davidovičem.

Zagreb, 16. februarja. (Izv.) Nocoj ob 8. uri sta prišla v Zagreb dr. Korošec in dr. Hrasnica. Konferenca federalističnega bloka se bo vršila jutri ob 10. dopoldne. Jutri zvečer se oba vrneta v Belgrad.

KAJ HOČE G. PUCELJ?

Zagreb, 16. februarja. (Izv.) Danes se je pripeljal v Zagreb poslanec Pucelj in obiskal glavnega tajnika HRSS dr. Krnjevića, s katerim se je dalje časa razgovarjal.

Mnenje dr. Krnjevića o radikalni akciji.

Zagreb, 16. febr. (Izv.) Povodom parcelacije Hrvatske in Slavonije na oblasti na podlagi uradnega poročila, ki je izšlo v »Narodnih Novinah«, se je Vaš dopisnik danes razgovarjal z glavnim tajnikom HRSS dr. Krnjevičem. Na vprašanje, kaj misli o parcelaciji Hrvatske na oblasti, je odgovoril: »Po mojem mišljenju je to formalen akt radikalne vlade, da se ravno v sedanjem trenutku napravi znežnja v hrtaskih vrstah. S parcelacijo se misli povzročiti med hrvaško inteligenco depresivno razpoloženje in prepričanje, kako kljub celi akciji HRSS in njenih zaveznikov radikalna vlada dosledno izvaja svoj centralistični program. Radikali upajo, da bodo s to potezo pridobili nekaj hrvatske inteligence, ki bi jo nastavili na eksponirana mesta in tako pokazali pred javnostjo, kako je njihova politika privedla do uspehov, katerih niso doslej predstavniki hrvatskega naroda. Iz same naredbe o izvedbi parcelacije se vidi, da je to formalen akt, ker je rečeno na koncu naredbe o razvrstitvi Hrvatske, da se n. pr. karlovska oblast in ostale začnejo parcelirati šele, ko se pripravi vse, kar je potrebno za funkcioniranje teh oblasti. Iz tega se vidi, da nameravajo radikali zares pripraviti ves aparat, imenovati uradništvo in izvesti vse priprave za funkcioniranje. Tako bi bila ta naredba o izvedbi parcelacije samo demonstrativnega značaja.« Na vprašanje Vašega dopisnika, ali namerava HRSS podvzeti kake posebne korake, je odgovoril: »Zakaj? Ne mislimo! Ta naredba ima to dobro stran, da pokaže hrvatski inteligenci, ki je precej nezavedna, za čim streme radikali. Izvršila se bo diferenciacija, kakor je bila izvršena pred vojsko in tudi ta del hrvatske inteligence se bo prepričal, da o kakem jugoslovanstvu s srbske strani ni govora.«

Narodna skupščina.

Belgrad, 16. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine so razpravljali o interpelaciji poslanca Dimitrijevića (zemljoradnik) radi pogodbe med državo in tvrdko Eisler in Ortlieb glede eksploatacije državnih gozdov v izmeri 3000 m² in gozdne železnice Zavidovič—Kusač v dolžini 170 km. Na seji je prišlo do zanimivih podatkov, kako se eksploatirajo državni gozdovi na korist raznih tujcev in židov. To je vse delo ministrstva za šume in rude.

V imenu Jugoslovanskega kluba govoril poslanec Klek, ki je ostro nactopil proti ministru in njegovi politiki, ki jo vodi v Premurju. Navedel je mnogo slučajev o bednem stanju tamkajšnjih kmetov.

Nato je bil sprejet predlog za prehod na dnevni red. Seja se je zaključila ob pol dveh popoldne. Prihodnja se vrši v ponedeljek z dnevnim redom: Ratifikacija rimskega sporazuma.

PAŠIĆ PRI KRALJU.

Belgrad, 16. februarja. (Izv.) Danes ob 4. popoldne je kralj Aleksander sprejel ministrskega predsednika Nikolo Pašića, ki mu je imel poročati o političnem položaju. Avdienca je bila zelo kratka.

PAŠIĆ ZDRAVI NINČICA.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Danes pred skupščinsko sejo je bila kratka seja ministrskega sveta. Razpravljalo se je o italijanskem odgovoru, ki odbija predlog za podaljšanje roka za ratifikacijo. Sklenjeno je bilo, da pride ratifikacija rimskega sporazuma na dnevni red skupščine v ponedeljek. Misli se, da se bo posrečilo Nikoli Pašiću, da dotlej ozdravi dr. Ninčiča, ki bo na seji podal ekspozé o rimskem sporazumu. Na koncu so razpravljali o imenovanju velikih županov v Hrvatski in Slavoniji in o parcelaciji Hrvatske.

KONGRES VINOGRADNIKOV.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Na skupščino vinogradnikov v Zagrebu je kot zastopnik Jugoslovanskega kluba odpotoval poslanec Nemanič.

KULUK.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Kakor smo že poročali, je poslanec Sušnik interveniral pri ministru za zgradbe radi kuluka. Minister mu je izjavil, da izdeluje nov pravilnik za leto 1924, ki glede kuluka ne vsebuje nobenih novih naredb. Po novem pravilniku bodo popolnoma odpadli izpiski za kuluk in je zato vsa naglica oblasti v Sloveniji popolnoma brez podlage.

USODA SEPARATISTOV.

Pariz, 16. februarja. (Izv.) »Matin« poroča iz Spayerja, da se je okoli 1000 separatistov izselilo v Alzacijo.

Speyer, 16. febr. (Izv.) Člani separatistične vlade, ki so bili doslej zaprti, so bili danes izpuščeni na svobodo.

Kako živi papež.

Pred par dnevi sta minuli dve leti, odkar vlada papež Pij XI. Marsikdo se je tedaj spomnil na prostovoljnega vatikanskega jetnika. Kako živi?

Njegovo dnevno delo se začne ob sedmih. Po dnevi nosi belo sutano in belo čepico; samo prstan in z demanti okrašeni križ na prsih označata njegovo visoko dostojanstvo. Zajtrkuje sam, v svoji majhni preprosti obednici. Tik pred deveto gre v svojo zasebno knjižnico, ki je obenem njegova delovna soba, in počaka tukaj svojega državnega tajnika, kardinala Gasparrija, ki mu vsak dan poroča in v kojeva osebi se osredotočajo vsi ogromni vladni in upravni posli svete stolice. Gasparrijevo poročilo je splošno; podrobne upravne posle pa vodi zelo komplicirana in razpredena organizacija, ki vrhuni v kolegiju kardinalov. Temu kolegiju pripada vseh sedemdeset kardinalov sveta, praktično pa vodijo zadeve seveda le tisti kardinali, ki so stalno v Rimu. Državni tajnik je žarišče vseh ministrstev, kongregacij, komisij itd., on posreduje med Sveto stolico ter vladarji in vladami vsega sveta, on je predsednik kardinalske komisije za oskrbovanje cerkvene premoženja. Ob obilici tekočih zadev se predložijo papežu seveda samo najvažnejše v odobrenje in podpis. Včasih pa pride toliko važnih reči naenkrat, da se mora poročanje nadaljevati in sicer je za to določen čas od 6. do 8. zvečer.

Ob desetih se začne sprejem dvorjanov in diplomatskega zbora. Od dvorjanov se oglasi vsak dan določeno število duhovnih komornikov, svetnih ključarjev in častnikov švicarske, palačne in nobel-garde. Celi veliki dvor z vsemi komanderji, tajnimi pravimi komorniki itd. se sestane le ob prav svečanih in izrednih prilikah. Skoraj vsaka evropska država ima na papeževem dvoru svojega diplomatskega zastopnika, ki ima v splošnem isto nalogo, kakor imajo diplomatski zastopniki pri posvetnih državah.

Po tem bolj formalnem sprejemu sprejema papež posamezne kardinale in dostojnike kongregacij v zasebni avdienci; ravno tako tudi škofe, ki so prišli od drugod, da poročajo, prošlo ali stavijo predloge.

Potem se začnejo v mali prestolni dvorani velike skupne avdience, kjer se predstavijo papežu romarji iz vseh delov sveta. To traja včasih do treh popoldne. Pri teh avdiencah posredujejo komorniki, ključarji in obredniki.

Kosilo je prav preprosto; pripravlja ga papeževa stara njegova gospodinja, ki je gospodinjala že v hiši njegovih staršev. Nato se gre papež sprehajati po prostornih vatikanskih vrtovih; te navade nikdar ne opusti, tudi ob slabem vremenu ne. Saj je znan kot velik ljubitelj narave in je bil prej svetovno znan turist, ki je o turistiki tudi veliko pisal. Na sprehodu ga spremljajo učeni prelati, s katerimi se razgovarja o znanstvenih strokah, ki jih ima najrajši. — Sijajno spremstvo nekdanjih dni je odpravil že prejšnji papež. Ta sprehod traja včasih tri ure, če ni dosti časa, se konča prej in če je dosti časa, pozneje. Takoj nato se začnejo spet avdiencie, ki se jih udeležijo navadno tudi neduhovniki, s katerimi hoče papež govoriti iz znanstvenih, družabnih ali političnih nagibov. Te večerne avdiencie niso tako sijajne kakor so zjutranje, so bolj intimne in osebne značaja. Trajajo včasih dosti čez osmo uro. Potem opravlja papež svoje molitve, eno uro. Molitve so pa seveda tudi sicer, zlasti med dopoldanskim in popoldanskim delom. Večerja je še bolj preprosta kakor kosilo.

Šele nato, torej navadno po devetih, začne študirati papež akte, škofijska poročila in znanstvena dela. Dočim je hodil njegov prednik večinoma zelo zgodaj spat, se poda Pij XI. večkrat šele popolnoma k počitku.

NAPAD NA PAPEŽEVEGA DELEGATA.

Köln, 16. februarja. (Izv.) Papeškega delegata Testa, ki je danes odpotoval v Speyer, je napadel na cesti neki separatist, ker ga ni spoznal. Ko je zvedel, kdo je, se je opravičil.

Izboljšanje položaja v zasedeni Nemčiji.

Köln, 16. februarja. (Izv.) Železniški promet v vsem zasedenem ozemlju je zopet vzpostavljen. Dovoljen je tudi zopet promet z nezasedeno Nemčijo.

STRAJK PRISTANIŠKIH DELAVCEV V ANGLIJI.

London, 16. febr. (Izv.) Pogajanja s pristaniškimi delavci so se razbila. Delavci so začeli štrajk.

London, 16. februarja. (Izv.) Voditelj strokovne zveze pristaniških delavcev je danes javil, da so se pogajanja z lastniki definitivno razbila. Vsled tega se je štrajk poostil.

London, 16. febr. (Izv.) V slučaju, da se pogajanja med delodajalci in delojemalci razbijejo, bi začelo štrajkati nad 120 tisoč pristaniških delavcev. Železničarji in transportni delavci, kar jih je zaposlenih v pristaniščih, bi se štrajku pridružili.

NORVEŠKA PRIZNALA RUSIJO.

Kristijanija, 16. febr. (Izv.) Danes so bili podpisani akti o priznanju sovjetske Rusije.

Kristijanija, 16. februarja. (Izv.) Vlada je objavila komunike, v katerem naznanja, da je Rusijo de iure priznala. Šef sedanje norveške misije v Moskvi bo zastopal svojo državo tako dolgo, da se imenuje poslanik. Istočasno objavlja sovjetska vlada komunike, v katerem priznava suvereniteto Norveške nad Spitzbergenom. V kratkem se skliče norveško-ruska konferenca, ki ima urediti še ostala sporna vprašanja med obema državama.

NEMŠKI POSLANIK V PARIZU.

Pariz, 16. febr. (Izv.) Nemški poslanik Hoesch je danes izročil svoja pooblastila predsedniku republike Millerandu.

EKSPEDICIJA NA SEVERNI TEČAJ.

Washington, 16. februarja. (Izv.) Predsednik Coolidge je odredil, da izostane nameravana ekspedicija z letali na severni tečaj, dokler ne odloči o tem vprašanju kongres.

Svetovnopolični položaj

Na podlagi govora Poincaréja na banketu zveze narodnih borcev trdijo pariški listi, da je francoski premier storil prvi korak k sporazumu z Anglijo. Nekateri listi celo menijo, da je Poincaré pripravljen Poruhrje izprazniti, ako dobi mednarodno garancijo, da bo Francija izplačana in da bo pred morebitnim napadom od strani Nemčije zavarovana.

Mac Donald je imel v parlamentu zopet velik govor, ki je po sodbi listov napravil velik vtis. Dejal je, da vlada sicer ne bo zanemarjala obrambe dežele, v kolikor je neobhodno potrebna, da pa bo na vojaško vprašanje v celem gledala s političnega stališča, to je z vidika, da je treba oboroževanje splošno omejiti, ker vsebuje nevarnost nove vojne. — Vendar pa je zaradi izplačevanja podpor brezposelnim v Londonu, o katerih menijo liberalci, da so protipostavno previsoke, prišlo med vlado in liberalno stranko do spora, kojega izid je še neznan. Dasi je skoro gotovo, da pride do poravnave, kaže ta slučaj, da delavska vlada ni nikoli varna pred kakšnim presenečenjem. Vsled tega narašča tudi bojovito razpoloženje levega krila delavske stranke, kar položaj le še bolj poslabšuje.

Mac Donald mora zato forsirati svoj zunanjepolični načrt, to je, doseči predvsem sporazum s Francijo glede kontinentalne politike, da se utrdi. V tem smislu je izjavil »Matin«, da ne misli še na mednarodno konferenco, ampek na razčiščenje vseh spornih točk med Anglijo in Francijo, ker bi sicer taka mednarodna konferenca ne prinesla nobenega haska.

Spričo tega položaja se važnost Rusije kot države na mednarodnem pozorišču vedno bolj očituje. Po priznanju Rusije od strani Anglije, Italije in Norveške je moskovska vlada postala še bolj samozavestna nego je bila. Tako je n. pr. zdaj japonskega zastopnika v Vladivostoku naravnost odslavila, češ, da nima tam ničesar iskati, ko Japonska noče vzpostaviti normalnih odnosov z Rusijo in resno premostrivati sporna vprašanja med obema državama (Sahalin, mandžurska železnica, trgovske pravice v Poamurju itd.). »Izvestija« tudi odkrito pišejo, da hoče Rusija svoje brodovje pomnožiti in se bo zavzemala za razoroženje le tedaj, ko Anglija prestane biti vodilna sila v Društvu narodov... Tako stališče so zavzemale vse militaristične države. Litvinov pa je izjavil, da bo le v škodo Češkoslovaške in Jugoslavije, čimbolj bosta odlašali stopiti z Rusijo v diplomatske stike. To odlašanje ima svoj vzrok v tem, da so se taina pogajanja med Francijo in Rusijo v zadevi priznanja razbila. Rusija dolži zdaj malo antanto, da je popolnoma zavisna od Francije.

Zanimiv je tudi razvoj prilik v Indiji. Indski parlament zahteva popolni home-rule (svara) in ne misli popustiti, ker so indske stranke v tem oziru solidarne. Revolucije ne mislijo zaneti, ampak postopati po Mac Donaldovem receptu. Kljub temu je stvar neprijetna. Bistvo spora med Indijo in ostalimi državami britanskega imperija je namreč gospodarske narave. Angleška predilniška industrija je celo Indijo obubožala. Indci zdaj stremijo za vzpostavitvijo domače predilniške industrije, mesto da redijo lancashirske velekapitaliste, ki z indskim bombažem delajo ogromne dobičke. To je vzrok, da se angleško meščanstvo tako boji »svara«. Sicer pa obstoja oster gospodarski konflikt tudi z Južnoafriško unijo, ki uvaža brez carine premog v Indijo, katera ima sama premoaga dovolj zase, če bi se izrabil. Indski parlament je zdaj sklenil zaščitno carino na premog, kar bo seveda dalo povod novemu konfliktu. Sovjeti pa si manejo roke in z zadovoljstvom gledajo osvobodilni boj azijskih narodov. meneč pristaviti k temu ognju svoj piskrček.

V Združenih državah severne Amerike na nimajo takih konfliktov, pač pa velik škandal, ki odmeva po vsem časopisu. Ker se bližajo volitve za predsednika, je demokratska stranka odkrila ogromno korupcijsko afero, v katero je zapletena vladajoča republikanska stranka s Coolidgeom vred. Ne štedi se niti ime pokojnega predsednika Hardinga. Trdi se namreč, da so vse vodilne osebe vladajoče stranke v zvezi s petrolejskimi trusti, ki vladno stranko podpirajo z milijonskimi vsotami, da od vlade dobijo koncesije. Demokratska stranka je na ta način za predsedniške volitve dobila jako dobro volilno parolo, ki se glasi: »Ali je treba ali ne, da imajo Zedinjene države koruptno vlado?« Volivci bodo seveda odgovorili: ne!, nakar bo zmagała demokratska stranka, ki pa najbrž tudi ne bo zavzela proti petrolejskim trustom preveč neprijaznega stališča. — Denar je sveta vladar.

Politične vesti.

+ Demokracije in revizija ustave. Slovenski in hrvatski demokracije kaj ponosno zatrjujejo, da o kakem pristanku na revizijo ustave z demokratske strani ni niti govora. Danes pa beremo v »Odjeku«, ki velja za glasilo Davidovičeve skupine, take stavke: »... Jasno je na primer, da se »oblasti« po današnji ustavi ne more povečati. Jasno je tudi, da oblasti ne morejo dobiti niti take samouprave, kakršno zahteva sam program demokratske stranke... Razlike (med opozicijskimi strankami, op. ur.) obstoje lahko v tem, kaj in koliko naj se izpremeni, toda v načelnem pristanku tudi na revizijo ustave v onih točkah, v katerih bi bila revizija neizbežna, v demokratski stranki ni nobenega nesoglasja.«

+ Jugoslavija za priznanje sovjetske vlade. Praški listi poročajo iz Moskve: »Sovjetski komisar za vnanje zadeve je izjavil zastopnikom tiska, da je popolnoma pogrešno mnenje, kakor da bi priznanje sovjetske vlade koristilo le sovjetom, drugim državam pa ne. Danes Rusija o tej zadevi sploh več ne razpravlja, ker ji omogoča priznanje s strani Anglije, Italije in Nemčije dovolj obsežno polje za njen gospodarski napredek. Glede Jugoslavije in Češkoslovaške je izjavil Litvinov, da so to male države, ki so nastale še pozneje kakor sovjetska Rusija, a doslej jih Rusija še ni priznala. — Rusija pa bi jih priznala takoj, čim Češkoslovaška in Jugoslavija priznata Rusijo.«

Občinske volitve na Jesenicah.

Danes se vrše na Jesenicah občinske volitve. SLS je priredila v petek 15. t. m. veličasten shod, na katerem sta razložila program in delo SLS profesor Mazovec in delavski tajnik Žužek. Mi gremo v volilni boj z zavestjo, da je treba na »Jesenicah« rednega gospodarstva in dela za vse stanovce in da morejo to delo resno izvrševati samo možje pošteni in čistih rok. In to lahko trdimo o vsakem izmed naših kandidatov, dočim bi se s tako trditvijo JDS pred poznavalci jeseniških razmer samo osmešila.

Tudi JDS je po dolgem času vendar dobila pogum prirediti pri znanem Humru sestanek, ki ga proglašajo današnje »Jutro« za krasen demokratski shod. O tej krasoti imajo sicer Jeseničani svojo sodbo, pustimo pa seveda tudi »Jutrovim« vernikom njihovo veselje. Na tem shodu je gromadil — če je »Jutrovo« poročilo resnično — dr. Rape laž na laž. Prvega delavca vidi namesto na 2. mestu naše kandidatne liste na 12., obrtnika namesto na 1. mestu, na 15. »Jutrovi« bralci morajo pač verjeti, če ne bi bili nazadnjaki. Tudi oklica na naši kandidatni listi ni znal brati ali ga pa ni mogel razumeti, zakaj ves njegov odgovor so sami »ali« in vprašaji. Pokazal pa je, da je proti avtonomiji Slovenije in s tem dokazal, da demokratska stranka ni prav nič napredovala in da ji gre isto zaničevanje kot izdajalcem slovenske stvari, kakor ji je bilo izkazano 18. marca.

Tudi naslednji govorniki naj bi pač svoje besede pred Jeseničani malo bolj premislili. V »Jutru« se pač lahko piše, da je g. Lovro Humer »obujal spomine na delo klenih značajev v pretekli in polpretekli dobi«, g. Pibovec pač lahko premišluje, da nastopi z njim doba požrtvovalnega dela čistih in plemenitih mož — in mi vemo, da »Jutrovi« bralci veliko prenese — toda tega dopisnik gotovo ni po-

misli, da je napravil Jeseničanom s temi govori izredno veselje.

Onega možakarja, ki govori v istem »Jutru« o farški bisagi, bi opozorili, naj sam sebe vpraša, koliko je že on žrtvoval za to bisago. Pa še to ponižno vprašanje bi nanj stavili, ali je že videl kakega kaplana, da je toliko potlačil v svojo bisago — kakor so to storili gotovi ljudje ob prevratu — in to ne s prošnjami, kakor se prosi za uboge zamorčke in slepce. Nikar si vendar ne domišljajte gospodje na JDSarski listi, da so jeseniški volilci tako »zabitoli volički«, da rabimo jutrovske izraz, da take stvari naenkrat pozabijo. Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce, in kdor sebe ne zna toliko brzdati, da bi opustil vsaj besede »kremeniti značaj«, tak naj bi raje molčal. Ono opazko o razkosani Jugoslaviji in o zaprtih mejah države Slovenije morejo prenesti spet samo liberalni verniki, ki besede avtonomija Slovenije v svoji duševni revščini ne morejo razumeti.

»Jutro« vabi tudi delavce, katerih liste da so razveljavljene, da bi šli v ogenj po kostanj za liberalce. Računajo, da je v nekaterih ljudeh večje sovraštvo proti veri kakor proti kapitalističnemu oduhu. Mi konstatiramo, da ne moremo nič za to, če kdo gre tako daleč in podpise potvori, da pa imamo pravico, da se branimo. O tem menda tudi liberalci ne morejo dvomiti. »Pav veseli pa bomo, če vsi tisti, ki jim je več bolj proti klerikalizmu kakor poštenje, gredo skupno pod napredno Humrovo zastavo, bomo vsaj na jasnem, kdo je v resnici za — čiste roke, in potem si tudi od dr. Rapeta ne bomo dali prepovedati, da si ne bi smeli zapomniti takih značajev.

Razveljavljene liste. — S kom?

Naknadno smo zvedeli, da sta res razveljavljeni socialistična lista (Bernotovič) in lista nezavisnih (komunistov). Ena izmed radikalnih list je bila razveljavljena že poprej. Vse radi potvorjenih podpisov. Edina lista, ki ni bila sploh nič popravljena, je lista SLS. — Mnogi izmed najbolj zagriženih socialistov bodo menda res volili JDS, ki bo potem vpila o svojem velikem napredku. Kaj store komunisti, ni gotovo, vendar upamo, da bodo med njimi redki, ki bi šli na jedesarski lim. Bivši narodni socialisti bodo baje tudi podprli JDS. Nekaterim izmed njih pa so se oči odprle in vidijo, da bi tepli sami sebe, če volijo s svojimi dednimi nasprotniki, zagovorniki kapitalističnega sistema. — Zelim, da pride tudi Jesenice do mirnega in rednega dela v občini, zato še v zadnjem trenutku apeliramo na resne volilce, naj volijo listo pošteniakov in vržejo kroglico v prvo skrinjico. Kdor ostane doma, škoduje sebi in drugim.

Beleške.

Trdo bučo ima »Slovenski Narod«; niti najenostavnejše stvari ne kapira. Ker smo včeraj zapisali, da nas formula o edinstvenem narodu pušča čisto hladne, da pa zahtevamo revizijo ustave po *faktičnih* potrebah in *volji* prebivalstva — sklepa ta list, da smo pustili pasti — slovenstvo! Vendar pa sam par vrstic dalje zatrjuje, da je tudi on bil vedno zato, da »naj baziramo svoj program na dejanske potrebe in voljo slovenskega naroda!...« Slovenski Narod ne zna niti dveh stavkov zapisati, da bi samega sebe ne udaril po ustih. *Faktično* zahteva ljudstvo v Sloveniji, ki se čuti kot slovensko in ima svoje slovenske kulturne potrebe in gospodarske osobitosti, svojo lastno samoupravo, in zato jo zahteva tudi

Edmund About:

40

Kralj gora.

Iz francoščine prestavila K. Hafner.

(Dalje.)

Ker sem že preklinjal, se nisem mogel vzdržati in sem izustil nekaj kletvic tudi na račun svojega izvrstnega prijatelja Johna Harrisa, ki me je popolnoma zapustil v nesreči. Rekel sem si, da bi ga jaz, če bi bil on na mojem mestu, gotovo ne pustil celih osem dolgih dni brez vsake vesti. Ne bi rekel, če bi bil to Lobster, ki je bil še premlad; ali Giacomo, ki ni bil drugega kot brezdušna moč, ali g. Merinay, katerega silno samoljubje sem poznal. Brez težave lahko odpustimo izdajstvo tistemu, od katerega nismo ničesar pričakovali in že iz navade ne računamo nanje. Toda Harris, ki je izpostavil svoje življenje, da je rešil staro zamorko iz Bostona! Ali sem morda jaz manj vreden kot stara zamorka? Če sem stvar pravično presodil, sem brez vsakega aristokratskega predsodka moral priznati, da veljam najmanj dva ali trikrat toliko.

Hadži Stavros je spremil tok mojih misli in mi ponudil bolj priprosto sredstvo za beg ni manj nevarno. Treba je bilo zanj le nog in hvala Bogu, ob ta dar še nisem. Kralj me je presenetil v trenutku, ko sem zdehal kot najbolj neumna žival.

»Dolgočasite se!« mi je rekel. »To pride od čitanja. Jaz nisem nikdar mogel odpreti knjige brez nevarnosti za svoje če-

ljusti. Z veseljem vidim, da se tudi doktorji ne ustavljajo temu bolje kot jaz. Toda čemu ne uporabite boljše časa, ki vam še ostane. Prišli ste sem, da trgate gorske rastline; zdí se mi, da se vaša škatlja ni napolnila v teh osmih dneh. Ali hočete, da vas pošljem na izprehod pod varstvom dveh mož? Predober človek sem, da vam ne bi privoščil tega veselja. Treba je, da vsakdo opravlja svoj posel na tej zemlji. Vam travo, meni denar. Rekli boste njim, ki so vas poslali: »To so rastline, ki sem jih natrgal v kraljestvu Hadži Stavros!« Če najdete katero, ki je posebno lepa in izredna in o kateri še niste slišali v vaši deželi, ji morate dati moje ime in jo imenovati kraljico gora.«

»Pa zares,« sem si mislil sam pri sebi, »če bi bil eno miljo od tega kraja med dvema tolovajema, pač ne bi bilo težko, da ju zmagam v hitrosti. Nevarnost bo podvojila moje moči, o tem ni treba dvomiti. Najbolj hitro teče tisti, ki ima od tega največ koristi. Zakaj je zajec najbolj hitra žival? Ker ima največ sovražnikov.«

Sprejel sem kraljevo ponudbo in on je postavil dva telesna stražnika okoli moje osebe. Ni jima dal podrobnih navodil. Rekel jima je samo:

»To je milord za petnajst tisoč frankov; če ga izgubita, jih bosta morala plačati, ali ga nadomestiti.«

Moja varuha nista bila prav nič podobna invalidom; nista bila ne ranjena, ne pobita; njihova meča so bila iz jekla in nisem smel upati, da bi jima bila obutev pre-

tesna, kajti nosila sta zelo prostorene opanke, v katerih so se jima videli pete. Ko sem ju natančneje pregledal, sem z obžalovanjem opazil dve pištoli, tako dolgi kot so otroške puške. Pa kljub temu nisem izgubil poguma. V slabi družbi mi je postalo sikanje krogel že čisto domače. Vrgel sem svojo škatljo na hrbet in sem odšel.

»Veliko zabave!« mi je zaklical kralj.

»Z Bogom, gospodi!«

»Še ne, če vam je prav; na svidenje!« Vlekel sem svoja tovariša v smeri proti Atenam; bilo je to prvo sovražno podjetje.

Onadva se nista nič obotavljala in sta mi dovolila, da grem, kamor hočem. Ti tolovaji, ki so bili veliko bolj vzgojeni kot štirje Periklejevi orožniki, so dovoljevali mojim gibanjem popolno prostost. Tudi ona sta herbarizirala za večerjo. Jaz pa sem se delal, kot bi bil zatopljen v svoj opravke: trgal sem na desni in na levi šope ruše, ki jih nisem imel za kaj rabiti; delal sem se kot bi iskal v množici neko posebno travno bilko in varno sem jo položil na dno svoje škatlje; naložil sem si zadosti težko breme. Enkrat sem opazil pri neki konjski tekmi, da je bil nek izvrsten jockey premagan, ker je imel na sebi 5 kg teže preveč. Obračal sem svojo pozornost na zemljo, toda lahko mi verjamete, da nisem videl ničesar. V enakih okoliščinah človek ni botanik ampak ujetnik. Pelikon se gotovo ne bi bil zabaval s pajki, če bi bil imel v roki en sam ključ, da odpre mreže svoje ječe. Morda sem videl ta dan do-

slej še neznane rastline, ki bi bile lahko ustanovile srečo kakoga prirodoslovca; toda nič bolj se nisem zanimal zanje kot za ovel nagelj. Prav dobro vem, da sem šel mimo obudovanja vrednega komada boryane variabilis; tehtala je pol funta s korenino. Niti pogledal je nisem; videl sem le dve stvari: na obzorju Atene in tolovaja na moji strani. Opazoval sem oči mojih lopovov v upanju, da bo kaka stvar odvrnila njuno pozornost od mene; toda, naj sta bila ob moji roki ali deset korakov oddaljena od mene, naj sta trgala svojo solato ali opazovala polet kraguljev, vedno sta imela eno oko obrnjeno name.

Zmisli sem si, da jima preskrbim kako resno opravilo. Bili smo na zelo ozki stezi, ki je očitno vodila proti Atenam. Opazil sem na svoji levi lep šop košeničice, ki ga je Previdnost pustila rasti na vrhu neke skale. Delal sem se, kot bi hrepenel po njem kot po velikem zakladu. Pet ali šestkrat sem naskočil navpično steno, ki ga je varovala. Tako sem se mučil, da se me je usmili en stražnik in mi ponudil, da mi napravi majhne stopnice. To ni bilo ravno po mojih mislih; pa vseeno sem moral sprejeti njegovo uslugo. Toda, ko sem se dvignil na njegova ramena, sem ga tako neusmiljeno udaril s svojimi podkovanimi čevlji, da je od bolečine zarjul in me spustil na tla. Njegov tovariš, ki se je začel zanimati za podvzetje, mu je rekel: »Čakaj, bom stopil jaz na milordovo mesto; jaz nimam žbljeb na svojih čevljih.« Kar je rekel, je izvršil: dvignil se je, prijel rastlino

SLS. Kako se potem Slovenci označujejo z ozirom na druge skupine in kako blizu ali daleč je to sorodstvo, v čem obstoja in tako dalje, to so vprašanja zgolj teoretične nega pomena. Zato, ali smo z drugimi slovenskimi plemeni okoli nas edinstven narod ali ne, naj se prepirajo profesorji, če se jim zdi važno. Mi vemo, da smo Slovenci, da imamo svoje osobitosti in da hočemo samoupravo. In naša volja je edino merodajna, ne pa nacijske teorije peščice svobodomiselnih inteligence, ki že davno ni več — slovenski narod.

Županski tečaji.

Tretje leto že prireja »Županska zveza za Slovenijo« po raznih krajih naše Slovenije prav lepo uspele poučne tečaje za župane in druge občinske zastopnike. Ta ideja ni nova. — Že v seji dne 23. julija 1901 je sklenil deželni odbor vojvodine Kranjske po predlogu takratnega občinskega referenta dr. Iv. Tavčarja, da naj se primeren potom skrbi za to, da se župani in občinski tajniki v svojem uradnem poslovanju teoretično in praktično izveščajo. V ta namen se je obrnil takratni deželni odbor tudi na bivšo c. kr. deželno vladu, da bi okrajni glavarji o priliki uradnih dni izvrševali ta pouk. Deželna vlada je tedaj izjavila, da je gotovo rade volje pripravljena akcijo deželnega odbora pospeševati po svojih močeh. Zaradi točnosti bodi tu naveden še dopis deželne vlade z dne 2. avgusta 1901 št. 3205-pr. — Zakaj to konstatiramo, o tem kasneje.

Izobraževalna akcija je na to nekako zaspala; vzrok pisu priučilosti vrstic ni znan. Pouk županov je bil tedaj — pa do leta 1910 — omejen le na navodila, ki so jih dobivali župani in občinski tajniki povodom občinskih revizij, ki so se že tedaj in zlasti kasneje do izbruha svetovne vojne izvrševale z neustajljivo dobrim uspehom. Žal, da je po prevratu zaspala tudi ta prepotrebna panoga občinske uprave. To mimogrede.

Ko je prevzel zadnji deželni odbor deželno upravo v svoje roke, ni pozabil poleg ogromnih deželno-kulturnih in gospodarskih nalog tudi na to, kako zboljšati občinsko upravo s temeljitim poukom občinskih funkcionarjev. V tistem času — leta 1910 — je prirejal nižjeavstrijski deželni odbor po vseh sodnih okrajih takozvane »Bürger-meistertage« (županske dneve). Ravno tedaj pa je dala iniciativo za te vrste županskih tečajev na Kranjskem bivša »Kmetiška županska zveza«, ki se je obrnila na deželni odbor s prošnjo, da dovoli sodelovanje deželnih uradnikov (izvrsten material je bil na razpolago), in da dovoli kritje stroškov iz deželnih sredstev. Obsebi uveljavljeno je deželni odbor tej prošnji v polnem obsegu ugodil. Še več: vzel je vso izvršitev po nižje-avstrijskem vzorcu enostavno v svoje roke, in tako je prišlo do prvega poučnega tečaja v Ljubljani dne 27. decembra 1910. To stavljeno si nalogo je izvrševal deželni odbor vse dotlej, dokler ni krvavo klanje preprečilo kulturnega in za izboljšanje občinske uprave tako koristnega in plodonosnega dela. — Še to naj pripomnim, da je deželni odbor financiral vse to delo in iz lastnih sredstev vzdrževal strokovno župansko glasilo »Občinsko upravo«, ki jo je tudi ubil krvavi vojni in nekrvavi poveljni meteži, in ki je baš z januarjem letos jela izhajati kot samostojen list v oživilni obliki. Končno bodi konstatirano še, da je bil zadnji županski tečaj, ki ga je sklicala županska zveza za vipavski sodni okraj, dober mesec pred izbruhom vojne,

za stebelce, jo tresel, jo izruval in zakričal. Jaz sem že tekel, ne da bi se kaj ozrl nazaj. Njuno presenečenje mi je dalo deset dobrih sekund prednosti. Toda nista zgubljala časa z obdobjem drug drugega, kajti prav kmalu sem zaslišal njune korake za seboj. Podvojil sem svojo hitrost; pot je bila lepa, ravna, kot nalašč za me. Šli smo navzdol po ravnem pobočju. Jaz sem tekel brezupno, z rokami tesno ob životu in nič nisem čutil kamenja pod nogami in nič nisem gledal, kam stopam. Razdalja je ginila pod menoj; skale in grmovje je bežalo v divjem begu na obeh straneh ceste; bil sem lahek, hiter, moje telo je bilo brez teže; imel sem peruti. Toda ropot štirih nog mi je utrujal uho. Naenkrat sta se ustavila in ničesar nisem več slišal. Ali sta se me naveličala zasledovati? Majhen oblak prahu se je dvignil deset korakov pred menoj. Nekoliko naprej se je v hipu pokazala bela risa na sivi skali. Dva strela sta se razlegla istočasno. Tolovaja sta izpraznila svoji pištoli, ušel sem sovrašnemu ognju in tekel kar naprej. Gonja se je nadaljevala; slišal sem dva zasopljena glasa, ki sta kričala: »Stoj! Stoj!« Jaz se nisem ustavil. Zgubil sem pot in tekel še vedno, ne da bi vedel kam. Naenkrat sem zagledal pred seboj jarek, širok kot rečna struga; toda preveč sem bil v teku, da bi bil mogel premeriti razdaljo. Skočil sem; rešen sem bil. Moje naramnice so počile, zgubljen sem bil.

(Datje sledi.)

in ki ga je izvršil deželni odbor dne 12. junija 1914.

Leta 1921. se je preosnovala dotedanja — tudi na pol mrtva »Kmetiška županska zveza« v »Župansko zvezo za Slovenijo«. Kot prvo nalogo si je stavila le-ta da takoj prične s poukom svojih članov, a k pristopu je povabila vse občinske funkcionarje, ki so dobre in poštene volje. V svetli si je bila, da sama iz lastne moči vsled pomanjkanja materijelnih sredstev in dobrin začrtanemu si programu ne bo mogla biti kos. Zato se je obrnila na vladu za pomoč. Takratni pokrajinski namestnik g. Iv. Hribar je v pravilnem razumevanju važnosti pouka in potrebe v interesu splošne javne uprave šel brez pomisleka na roke »Županske zveze« in dovolil, da predavajo uradniki pokrajinske uprave na tečajih, in da prevzame pokrajinska uprava tudi osebne stroške teh uradnikov za potnino in prehrano. Tako je bilo mogoče, da so se pričeli poučni tečaji že v zimski sezoni 1921 — 1922 s prvim v Celju. Od tedaj do danes je bilo prav lepo število teh vrlo dobro uspelih tečajev, in kdor ima opraviti z občini, bo lahko potrdil, da so uspehi vidni tam, kjer so se župani z zanimanjem udeleževali pouka.

Sedaj pa prihaja — oprostite, da se proti lastni volji tako izražam — neko samostojno neslanje in napada gospoda velikega župana, ker je storil to, kar je pravzaprav le njegova dolžnost. »Kmetijski list« se je baje obregnil ob to, da so dobile nekatere občine uradno obvestilo z vabilom, da se udeležijo nekega županskega tečaja. O takem nekvificiranem tonu ni da bi izgovarjal kaj več besedi. Zato sem napisal nekoliko predzgodovine o županskih tečajih, da pokažem javnosti, kako za važen je smatrala pouk že prejšnja avstrijska vlada, da ne poudarjam še posebe velikega razumevanja bivšega in po nepotrebnem razpuščenega deželnega odbora.

Zato pa veljaj vsem pametnim občinskim možem — te ali one stranke (kakor dr. bi bil uradni pouk strankarski!) — le prihajajte pridno in vsi na županske tečaje! Ne bo vam škodovalo, najmanj pa tistim, ki so doslej iz nezmiselnih strankarskih razlogov (vsaj dozvedno zato) izogibali pouku. Skušnja uči, da so prav ti pouka najbolj potrebni.

Fran Kristan,
tajnik »Županske zveze«.

Donisi.

IZ PREKMURJA.

Murska Sobota. Hvala Bogu, da imamo tudi pri nas vsaj nekaj naprednih in državotvornih gospodov, ki vršijo veliko delo za narod! G. notar Koder že par let dela za narod in veliko je storil za jugoslovanstvo in — SLS. O, ko bi imeli demokrati še več takih voditeljev! G. notar živa vsled svoje izredne politične teoretske in praktične veziranosti, ki jo črpa iz edino pravega vira »Jutrac«, velik ugled med svojimi tovariši. Tudi gmočno si je precej opomogel iz ljubezni do Prekmurcev. Elitna garda njegova se zbira v »Sokolu«. »Sokole« je prevzel od prejšnje medstrankarske čitalnice lepe prostore, krasen inventar in bogato knjižnico. To pa radi tega, ker je »Sokol« je bil, je in bo tisti, ki edini je in bo pritegnil v svoje kulturno naročje tudi domačine. V tem smislu je vršil »Sokol« tudi svoje narodno delo. Izmed domačinov je v preteklem letu že pritegnil par mažarskih trgovcev, nekaj židov — in tem je posojeval mažarske knjige, da probuja slovensko narodno zavest. Delal pa je »Sokol« tudi drugače. Imel je najbrž več sestankov in na teh je sklepal in sklenil, da bo delal za prekmurški narod. Zadnjič enkrat je imel tudi občni zbor in so si člani izvolili nov odbor, ki bo delal za prekmurški narod. (Gospod urednik, ali nimate nikjer v Ljubljani kakega »abecednika« za narodno delo in delo za narod?) — Pa tudi junaška »Orjuna« dela za narod in si je izvolila nov odbor in čuva Prekmurje in »Muravidek« in »Szabadsag«. In »Sokol« bo na pustni torek delal za narod in bo imel družabni večer. Bog okrami, Bog obvari nam Sokola, Kodra in Orjuna — ah, gospodje v Ljubljani, ko bi tudi Vi s tako navdušenostjo delali za narod, pa bi bila vsa drugačna naša mla domovina! — Malo več ko 14 dni je še časa, da se vpišemo v Družbo sv. Mohorja. Pri nas je v narodnih krogih skrajno malo zanimanja za to. Ali sploh pobira kdo, kje in kdaj? Mogoče pa so neki narodni elementi celo tako breznarodni, da jim smrdi tudi ta največja kulturna institucija slovenskega naroda po — klerikalizmu.

Jurek Cmok se je v zadnjem letu udeležil več narodnih, naprednih, državotvornih in demokratiških zborovanj. Na teh je vedno govoril tudi neki demokrat tako-le: »Gospoda! Mi moramo delati za narod. To ljudstvo nas s hrepenenjem čaka. Čista so njegova srca, le temni in mračni rimski elementi so ga zastrupljali in ga zastrupljajo. Mi moramo delati za to dobro, ubogo, zaslepljeno ljudstvo. S svetlim navdušenjem, z vžihčnim idealizmom posvetimo vse svoje mlade lise domovini — bratje, gospoda! Gospoda moja! Zdrobiti moramo verige, verige tujega hlapčevstva, da dvignemo narod kulturno in tako dalje — zopet od kraja, še dvakrat in potem: »Zdravok Jurek Cmok ni beležil tega pro-

gramatičnega govora, saj ga je slišal že na mnogih naprednih zborovanjih po vseh krajih naše otadžbine, končno ga je pa tudi od tukajšnjega gosp. demokrata slišal gotovo že desetkrat in ga zna torej na pamet. Zato pravi, da bo pristopil kot parlamentarni govornik k JDS, ker je boljše glave ko naš demokrat, ki pri istem govoru še desetlet včas priinese lepo na listku napisan zgoraj navedeni govor in ga da po deklaraciji kar navzočim novinarjem, da ga telefonirajo »Jutrac«.

Akcija za »Martinišče«, t. j. prepotrebni dijaški konvikt za Prekmurje, je v polnem teku. Le da iz Slovenije ni zadostnega odziva. Slovenska katoliška dolžnost je, da podpremo to akcijo. Vsako sleherni delo za Prekmurje naj se vedno dotiči tu. Ko bomo imeli »Martinišče«, bo prekmursko vprašanje na celi črti v našem dubu rešeno. Zato bi bilo nujno treba, da se osnujejo vsaj po večjih krajih v Sloveniji posebni odbori v ta namen. Predsednik društva »Martinišče« je znani župnik g. Baša v Bogoini, p. Dobrovnik. Nanj se naj pošiljajo darovi, on daje tudi vsake tere informacije.

Dnevne novice.

— Davčne olajšave v krškem okraju. Občinski odbor v Cerkljah pri Krškem je sklenil naprositi delegacijo finančnega ministrstva v Ljubljani, da dovoli prebivalstvu nujno potrebne davčne olajšave, ker je silno trpelo po raznih elementarnih neizgledah — po suši, po črvi, potem zopet vsled poplav itd. — Tozadevni sklep (resolucijo) občinskega odbora je poslala občina »Županski zvezi za Slovenijo« v Ljubljani, ki jo je nato odstopila imenovani delegaciji s toplim priporočilom. — Z rešitvijo z dne 8. februarja 1924 št. I A 449-14 ex 1924 je na omenjeno vlogo obvestila delegacija »Župansko zvezo«, da glede izterjanja davkov sicer ne more odrediti generalnih (t. j. splošnih) olajšav, da pa lahko vsak davkoplačevalec vloži prošnjo za odlog plačila ali za obroke, če mu ni mogoče zadostiti svoji davčni obveznosti. Take prošnje se bodo dobrohotno reševale. O tem sta bila obveščena tudi davčno okrajno oblastvo in davčni urad v Krškem.

— Zadržni tečaj na Bohinjski Bistrici preložen. Na željo merodajnih činiteljev na Bohinjski Bistrici se zadržni tečaj, napovedan za prihodnjo sredo, dne 20. februarja, odloži. Tečaj se bo vršil kasneje, kar bo pravočasno objavljeno.

— Snežne mušice. Na vprašanje, kaj so snežne mušice, opozarjamo na spisek Karla Dežmana v 3. letopisu kranjskega muzeja iz leta 1862., str. 210—214. Teh snežnih mušic je mnogo vrst. Že tedaj so jih poznali 104. V Švici jih imenujejo snežne bolhe ali ledniške bolhe (Desoria saltans). Dežman jih je opazoval na Kamniškem sedlu in na Triglavu, župnik Rajmund Kaiser pri sv. Jakobu na Koroškem. Včasih se jih prikaže na milijarde, navadno ob južnem vremenu. Če pa sneg pomrzne, jim to nič ne škoduje; z njim zamrznejo tudi te živalice, pa se čez sedem dni zopet obude, ko se sneg staja. Dežman je to živalico opazoval tudi v Ljubljani, celo na dvorišču stare gimnazije na Vodnikovem trgu. — V istem letopisu str. 205 poroča tudi o rdečem snegu, ki ga planinarji večkrat opazujejo v višavah, ki ga domačini imenujejo »premagavna krič«, čes, da je to kri premaganih vetrov. To rdečino povzročujejo mala bitja infuzorije, ki se strašno hitro množijo s tem, da se dele, prav tako kakor bakterije.

— Kontrola nad uradniškimi povišanji v službi. Glavna kontrola je odredila, da morajo poslej ministrstva v vseh slučajih uradniških imenovanj in povišanj navesti tudi številčno stanje uradništva v zvanju in skupini, v katero je uradnik uvrščen.

— Dovoljevanje kratkih dopustov za sodne osebe. Ministrstvo za pravosodje je temeljem čl. 110 uradniškega zakona odredilo, da morejo predsedniki sodišč v nujnih slučajih dovoljevati sodnemu osebju dopuste do največ 3 dni.

— Novi ukazi pravosodnega ministrstva. V pravosodnem ministrstvu pripravljajo nov ukaz o razmeščanju sodnikov in sodnega osebja ter o pomiloščenju obsojencev.

— Smrtna kosa. Češkoslovensko-jugoslovansko narodnogospodarsko združenje v Pragi nam sporoča, da je umrl tam naš rojak g. Emil Peče, bivši major našega generalnega štaba in šef propagandnega oddelka praškega velesejma. Mož je vodil skoro tri leta uradništvo in upravo lista »Jugoslavenski trgovci«, ki ga izdaja gori omenjeno združenje. Bodi mu zemlja lahka v bratski zemlji!

— Potovanje v Italijo. Italijansko poslaništvo v Belgradu je dobilo iz Rima poročilo, da so znižane za jugoslovanske državljane konzularne takse za potne liste na 170 Din, za legalizacije pa na 340 Din.

— Poldrugi milijon v narodne in dobrodelne svrhe. Te dni so v Belgradu razdelili 1.500.000 Din, ki jih je bila že pred leti poslala Srbska narodna obrana v Ameriki. Dobili so: Narodna obrana 250 tisoč Din, Kolo srbskih sester 400 tisoč Din, Jadranska straža 100 tisoč Din, Privrednik 400 tisoč Din, Dom siročadi ubitih svečnikov 100 tisoč Din.

— Razbojniki pri Kumanovu. Te dni se je s kumanovske železniške postaje peljala v Ku-

manovo večja družba. Komaj kilometer od mesta je voz napadla razbojniška tolpa, pretepla potnike in voznika in jim oropala 5000 Din gotovine in prtljago v vrednosti 15 tisoč dinarjev.

— Odkrito skrivališče bolgarskih četaser. Srbskemu četniku Stankoviću se je posrečilo, da je v Osogovski planini odkril skrivališče bolgarskih komitov, članov Centralnega makedonskega komiteta, ki mu načeluje Todor Aleksandrov. Skrivališče se je nahajalo v nekem mlinu ob Zletovski reki. V podzemnih prostorih tega mlina so našli komitske zaloge živih in orožja. Poleg tega je bila tu poštna postaja makedonstvujuših ter so srbski četniki zaplenili več zveznjev pisem in časopisov. Pisma zelo obremenjujejo večje število trgovcev v Kratovu, ker je dokazano, da so podpirali bolgarske četaše.

— Gospodarski muzej v Belgradu. Ministrstvo za kmetijstvo in vode pripravlja načrt za ustanovitev gospodarskega muzeja v Belgradu, v katerem bi bili razstavljeni vsi domači gospodarski proizvodi. Načrt pride pred ministrski svet in nato v skupščino.

— Nova odlikovanja. V prosvetnem ministrstvu je podpisan nov ukaz o odlikovanju prosvetnih delavcev.

— Zabave ruske aristokracije. V restavraciji »Gurme« v Belgradu so baje odkrili »klub svobodne ljubezni«, katerega člani so bili ruski aristokrati-begunci. Tu je bilo upropačenih več deklet iz odličnih belgrajskih družin.

— Brezposelnost na Hrvatskem. V petek zvečer se je vršila v bankskem poslopiju v Zagrebu anketa o brezposelnosti na Hrvatskem. Predsedoval je pokrajinski namestnik dr. Cimić, udeležili pa so se je najodličnejši zastopniki hrvatskega gospodarstva. Ugotovili so, da je sedaj na Hrvatskem okoli 53 tisoč brezposelnih oseb, za katere bi bilo treba najti ali delo ali podporo. Zagrebški župan arhitekt Heinzl je izjavil, da je mestna občina zagrebška dovolila kredit od 100 milijonov kron za javne zgradbe, da vsaj nekoliko odpomore vedno naraščajoči bedi, ker je danes skoro ena desetina zagrebeškega prebivalstva brez zasluzka.

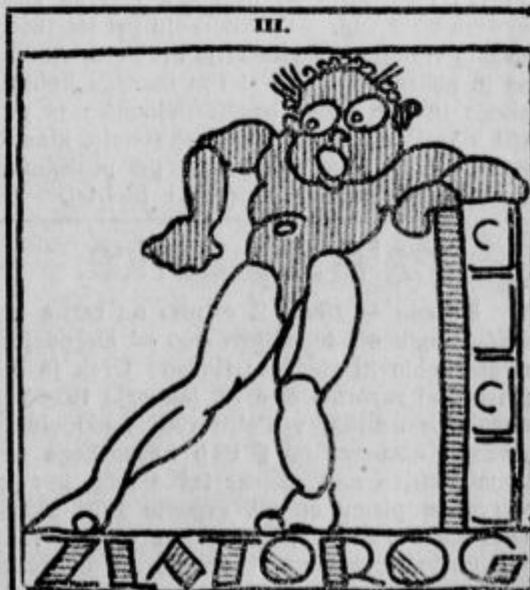
— Vidiranje potnih listov za Chile. Čilenski konzulat v Zagrebu javlja, da morajo potniki (izseljenci), ki potujejo v južnoameriško republiko Chile, dati vidirati svoje potne liste samo na pristojnem konzulatu, a to je za Jugoslavijo konzulat v Zagrebu. Kdor se hoče torej ogniti neprijetnostim ob prihodu v Chile, naj ne išče vizuma na čilenskih konzulatih v inozemstvu, ampak v Zagrebu.

— Veliki snežni zameti v Slavoniji in okoli Belgrada. V Slavoniji in v bližnji in daljni okolici Belgrada je znova zapadel silen sneg, ki je povzročil mnogo škode zlasti na brzojavnih in telefonskih napravah. Telefonski promet med Zagrebom, Ljubljano in Belgradom je bil dva dni prekinjen. V Srbiji prete velike povodnje, ravno tako v Vojvodini. Donava in Sava sta silno narasli. Most preko Donave pri Novem Sadu je ogrožen.

— Lekarniški štrajk v Belgradu. Belgrajski lekarniški sodruštvi nameravajo stopiti v štrajk, ker jim lastniki niso dovolili zahtevanega zvišanja plač.

— Zabavna prireditelja novinarskega združenja v Belgradu je bila po poročilih belgrajskih listov sijajno obiskana. Zabave se je udeležil celokupni diplomatski zbor, veliko število poslancev in drugih odličnjakov. Kralj se zaradi boleznin ni mogel udeležiti prireditve. Značilno je, da se vabilu novinarjev ni odzval niti en sam aktivni minister.

— Belgrad se zabava. Tekom zadnjih 14 dni je bilo po uradnih podatkih v Belgradu 210 kino-predstav, 56 predstav v raznih varietetih in nad 100 koncertov in plesov in sličnih prireditev. Skupno skoro 400 prireditev v dveh tednih.

Uspeha tega vsi veselijo,
so drugo nogo pravi začeli,
in ni trpelo časa mnogo,
imel tud' belo drugo nogo.

(Nadaljevanje sledi.)

— Dober oglas. Tvrdka N. N. v M. prodaja angleški premož iz trboveljskih rudnikov...

— Pobegnil je iz sodnih zaporov v Belgradu 35 letni kaznjeneec Rudolf Cuklič iz Zadra, ki je bil zaprt radi razpečavanja donarjenih bankovcev razne vrednosti.

— **Pogreša se 20 letna posestnikova hči** Marija Turšič z Brezovice. Odšla je 25. januarja zjutraj k maši v Borovnico, odkoder se ni vrnila. Bila je čedno plavo oblečena, je srednje postave in temnorjavih las. — Neznano kam je pobegnil 20 letni Alojzij Vovk od svojcev v Zg. Podkašlju v Kočevskem okraju. Sumijo, da je šel k svojim sorodnikom preko meje.

— **Razne nesreče.** V tvornici za dušik v Rušah pri Mariboru si je delavec Čander Ign. zmečkal levo roko. — V pivovarni Tomaža Götza v Mariboru si je delavec Mali Bogomir pri padcu izvil levo roko. — V tovarni A. Westen v Celju se je Polutnik Mihael pri peči za posodo opeknel na desni nogi. — V trgovini s poljedelskimi stroji Ferdinand Smole v St. Jurju ob J. žel. so delavcu Francu Lubeju kolosa mltilnice zmečkale tri prste desne roke. — V strojni tovarni v Polzeli je delavcu Fr. Pogačarju hlood zmečkal levo roko. — Pri koljarju Blažu Sekelsku v Belanšu pri Ptuj se je vajenec Zuran Martin pri sekanju dreves usekal na desno nogo. — Pri rečni regulaciji v Ptuj zaposleni Simon Cimerman si je pri padcu na zmizlih tleh poškodoval levo ramo. — Na isti način si je delovodja pri ing. Albertu Kolencu v Brežicah, Peter Jelinek, zlomil levo nogo. — V elektrarni v Kranju se je monter Šiling Josip z električnim tokom opeknel po obeh rokah. — V tovarni strojil v Majšperku je obratni mojster pri popravilu tovarniških tla padel 2 in pol m globoko v klet in si tako pretresel možgane, da ne more govoriti. Oddan je bil vsled smrtno-nevarne poškodbe v bolnico v Ptuj. — Pri trdki Gorjanci v Gorjancih se je delavec Franc Zoran s cepinom ranil na levi golenici. — Na žagi Kobližka Antona v Poljčanah je žagarju Jožetu Melovniku hlood izpahnil levo nogo. — V tovarni usnja Franc Woschnagga v Šoštanju je delavec Anton Piršovnik padel na nož in se močno urezal na desni roki. — Tumpej Jurij, vročevalec pri okr. sodišču v Ptuj je na ledeni poti padel in si izvil levo nogo. — Pri kovaču Kolariču Antonu v Žabjaku pri Ptuj je vajenec Anton Golob v delavnici padel in si izpahnil levo nogo. — Pri gradnji železnice v Ormožu je delavcu Polanžju padla uračnica na levo nogo in mu zmečkala prste.

— **Razne tatvine in vlomi.** Posestniki Heleni Smit v celjski okolici je ukradel policiji znan delomrznec, ki je tudi pod policijskim nadzorstvom, usnjato rjavo denarnico, v kateri je imela 600 K gotovine. — Urarju Tomi Šafarju v Karlovcu je ukradel njegov uslužbenec zlato žensko uro in 2 srebrni moški uri v skupni vrednosti 2000 K. Srebrni uri imata tov. štev. 11.630 in 9.011.714, zlata pa štev. 11.629—6.516.810. Za izsleditev storilca je razpisana nagrada 4000 K. — Posestniku R. Sfiligoju v Velki pri Mariboru je ukradel neki hlapec srebrno tula uro in nekaj drobiža in pobegnil. — V stari vasi je zaplenilo orožništvo 5 kokoši, grahaste, ko jih je prodajal neki sumljiv človek, za 720 K. Kokoši so gotovo ukradene in naj se lastnik zglaš pri orožništvu. — V Zidanem mostu je bila ukradena na kolodvoru pri izstopu iz vlaka Elizabeti Keipert iz Zagreba rjava usnjata torbica, v kateri je imela 436 K, voznik list in nekaj dokumentov. — V Stari vasi na Bizelskem je bilo ukradeno kočaricama Barbari Kovač in Ani Zajčevi več perila, ki se je sušilo na hodniku in pa pred hišo. Bilo je moško in žensko perilo, vredno preko 800 Din. — Železniškemu pripravniku Alojziju Pavšarju na Ponikvi je izvalil na zvijačen način dober prijatelj zimsko suknjo, vredno 1650 Din in je neznano kam pobegnil. Mož je bil že večkrat radi tatvine in goljufije kaznovan in ima že precej raznih sleparij na vesti. Bajtarju Janezu Sinku v Trnju je ukradel dober prijatelj par čevljev, obleko in površnik in je neznano kam pobegnil. Fant bi moral nastopiti letos vojaško službo pri neboraki četvi v Ljubljani. — V okolici Vojnika je bila ukradena delavcem Falske elektrarne 50 m dolga jeklena žica, vredna 2000 Din. — V Ritoznju pri Mariboru je bilo vlomljeno v vinčarijo dr. Ferd. Attemsa in pokradeno za 1500 Din raznega kuhinjskega in namiznega orodja. Vlomilec je pustil v vinčariji ključ za konjske stole, klamfo in kos kruha, kar je ukradel pri posestniku Francetu Inhartu v Slovenski Bistrici.

Štajerske novice.

§ Kene — Urek. Z ozirom na razne čaropisne novice v tej zadevi smo od merodajne strani ugotovili sledeče: Gospod Urek je bil pri glavni razpravi dne 19. januarja 1924 pri okrožnem sodišču v Celju radi hudodelstva javnega nasilstva po § 98 b kazenskega zakona obsojen na 1 mesec težke ječe, ker je v svojem pismu od 29. avgusta 1923 Francetu Kene v Globokem grozil z ovadbo radi tatvine in tihozapstva v namenu, da bi izsilil od ogroženca, da odloži mesto gerenta okrajnega zastopa v Brežicah, mesto občinskega odbornika v Globokem in da opusti vsako nadaljnjo javno delovanje, pri čemer je bila grožnja sposobna, da povzroči ogroženemu z ozirom na važnost zagroženega zla upravičen strah. Tako se je glasila obtožnica ter je bil g. Urek tudi v smislu obtožnice krivim spoznan, ne glede na to, če so njegovi v dotičnem pismu napram g. Kenetu naperjeni očitki resnični ali ne. Gospod Urek se je pritožil na stol sedmorce v Zagrebu, ki bo v zadevi končno odločil. Popolnoma ločeno od te razprave je torej vprašanje ali so očitki g. Ureka na-

pram g. Kenetu glede tatvine in podobno resnični ali ne. Te očitke bo treba šele dokazati in se bo ta zadeva šele razčistila pred sodiščem, treba je počakati uspeh sodnega postopanja, o katerem bomo svoj čas poročali. To-liko resnici na ljubo.

§ **Otvoritev telefonske centrale Sveti Lovrene pri Mariboru za medkrajevni promet.** Pri že obstoječi krajevni telefonski centrali Sveti Lovrene pri Mariboru se je otvoril tudi medkrajevni promet.

§ **Ptujske novice.** Predpust se bliža h kraju, zato hite ženini in neveste s porokami in oblegajo notarski pisarni. A neznosno davščine, ki jih morajo plaševati prevzemalci posestev, ovirajo tudi sklepanje zakonov in se jih ni toliko sklenilo kakor v prejšnjih letih, ko so vsak pondeljek v predpustu čakale cele vrste vozov na svate pred minoritsko cerkvijo. Tudi v mestu ni veliko porok. Preteklo soboto sta se poročila notarski kandidat in konservator Skrabar ter gđ. Marija Bratanič. Poroka se je vršila v cerkvi sv. Roka na Hajdini. Za priči sta bila notar Strafela za ženina in zdravnik dr. Bela Stuhec za nevesto. V mestni župni cerkvi pa se je poročil poročnik Drago Kober z gđ. M. Kropf, hčerko medicarke in gostilničarke v Ptuj. Radovednega občinstva se je v cerkvi mnogo nabralo. — Ker Orjuna v mestu ne sme delovati, se je vršil v nedeljo ustanovni občni zbor Orjuna za Breg. Povabilo so dobili vsi ptujski in

menda tudi brežki Slovenci. — Pes je ugriznil g. stavbenika Macuna. Ker je sumljivo, mora v Pasteurjev institut v Zagreb. — Tudi pri nas so začeli z redukcijo. A kako! V pokoj so poslali obče spoštovanega in vestnega upravitelja ptujske hiralnice in bolnišnice g. Janeza Ruparja. Ima 30 službenih let in mu manjka še pet let do popolne penzije. Mož ima 13 otrok, izmed katerih jih hodi 10 v šolo. Nato so pa mesto zopet razpisali. Tako stedi država z denarjem! Razen tega je to vnebovpijoča socialna krivica. Zato pa je bila nastavljena kot pisarniška moč v ptujski bolnišnici sorodnica šefa zdravstvenega oddelka dr. Katičiča. Ogorčenje vsled tega barbarizma je veliko. Le tako naprej! — Nemški poslanec Schauer je zadnjič poročal o političnem položaju — a ne na javnem shodu, ampak je imel samo predavanje. Tudi ptujske Nemce tepe gospodarski centralizem.

Primorske novice.

§ **Občinske volitve v Gorici in Slovenci.** Danes, dne 17. februarja se vrše v Gorici občinske volitve. Z ozirom na dane razmere so vse politične stranke sklenile, da prepuste fašistom zmago brez boja in da se vclite sploh ne udeležijo. Tudi slovenski volivni odbor za te volitve je izdal na slovenske volivce oklic, v katerem jih poziva, da naj se nihče izmed njih ne udeleži volitev.

Gospodarstvo.

Kakšen je bil osebni dohod. davek na Francoskem 1914-15

V Franciji je doseglo pred vojno oboroževanje silne dimenzije. Vsled tega so bili primorani iskati novih davčnih virov. Drugi države so imele poseben davek, takozvani osebni dohodninski davek, ki se odmeri od celokupnega netto-dohodka davkoplačevalca, kakor n. pr. v bivši Avstriji. Ta francoski osebni dohodninski davek se je pa bistveno razločeval od avstrijskega. Gotovo bo javnost zanimalo, kako se odmeri ta davek v Franciji, ker ta davek je pri nas v Sloveniji in Dalmaciji v veljavi tudi po prevratu in najbolj obremenjuje vse davkoplačevalce brez razlike. Ta davek se v taki višini predpisuje, da je reforma tega davka nujno potrebna, so seboj ker ogromna večina ostalih davkoplačevalcev Jugoslavije ne pozna te krute obremenitve. Vsled poveljnih valutarnih razmer ima vsak boljši delavec že skoro 100.000 kron letnih dohodkov, in le uradniki so s svojimi prejemki zaostali, morajo pa prenašati ogromno draginjo vsled prevladitve tega davka na konsumente. Kakor se sedaj ta davek v Franciji predpisuje, mi ni znano. Zanimiva je primera z našim sedanjim osebnim dohodninskim davkom.

V Franciji je novemu splošnemu dohodninskemu davku bila podvržena, kakor pri nas, vsaka oseba, ki stanuje in uživa kake dohodke na Francoskem skozi najmanj eno leto. Kot osebe, katere se smatrajo, da jih davkoplačevalce vzdržuje v skupnem gospodinjstvu, a ta oseba ne sme imeti nad 1000—1500 frankov letnih dohodkov — smatrajo: 1. Bolni sorodniki, ali stari nad 70 let, 2. bolni potomci, ali stari pod 21 let, 3. za svoje sprejeti otroci, če so bolni ali še ne 21 let stari.

Kot davku podvrženi dohodek se smatra ves dohodek, kiga je imel davkoplačevalec pretečeno leto, naj bo že pod katerimkoli naslovom. Od tega dohodka se odtegne: 1. izguba pri obratu v poljedelstvu, trgovini ali industriji, 2. boresti posojil in dolgov, 3. zastanki rent, katere plačevati je davkoplačevalec zavezan, 4. vsi direktni davki.

V slučaju da mora davkarja sama odmeriti dohodek, ne sme ta preseagati 1. pri obdelanih ali neobdelanih posestvih vsote, ki služi kot neto-dohodek pri odmeri zemljiškega davka, 2. pri najemninu polja polovične vsote krajevne cene, 3. za vse obrti podvržene patentu pa ne 30 kratnega zneska patenta.

Ko se je ugotovila vsota dohodkov po odbitku poprej imenovanih izdatkov, so določeni še sledeči odbitki:

1. ako je advkoplačevalec oženjen 2000 frankov. 2. za vsako v njegovi oskrbi stoječo osebo, kakor je bilo poprej označeno, 1000 frankov do najvišjega števila 5 oseb; 3. za vsako osebo nad številom pet pa 1500 frankov.

Ako ima na primer davkoplačevalec ženo in 5 otrok, ter dohodek 12.000 frankov, se mu odtegne kot oženjenemu 2000 frankov in za vsakega otroka po 1000 frankov, je 5000 frankov; ostane torej davku podvrženi dohodek 5000 frankov.

Davka prost je dohodek 5000 frankov, ki se pri vsakem davkoplačevalcu od dohodkov odbije, tako da po prejšnjem zgledu ne plača davkoplačevalec, ki ima 12.000 frankov na leto dohodkov, nobenega splošnega dohodninskega davka.

Kako se odmeri davek?

Prvih 5000 frankov se pri vsakem dohodku kot davka prostih izloči. Od nadaljnje vsote se plača 2 odstotka in sicer:

Pri dohodku (kar ostane čez 5000 frankov): od 5—10.000 frankov 2 odstotka od petine tega dohodka; od 10—15.000 frankov dve petini; od 15—20.000 frankov tri petine; od 20—25.000 frankov štiri petine.

Ako pa presega ta dohodek 25.000 frankov, pa polnih 2 odstotka od vsote, ki presega 25.000 frankov.

Zgled:

Davkoplačevalec ima 7000 frankov dohodkov. Torej plača:

Prvih 5000 frankov je prostih; od 2000 frankov eno petino in od te petine 2 odstotka, to je 8 frankov.

Davkoplačevalec ima 12.000 frankov dohodkov. 5000 frankov prosto; eno petino od 5000 frankov, od te petine 2 odstotka, to je 20 frankov; dve petini od 2000 frankov, od teh 2 petin 2 odstotka, to je 16 frankov; skupaj 36 frankov.

Davkoplačevalec ima 32.000 frankov dohodkov. Prvih 5000 frankov prosto; eno petino od 5000 frankov, od te petine 2 odstotka, to je 16 frankov; dve petini od 5000 frankov, od teh 2 petin 2 odstotka, je 40 frankov; tri petine od 5000 frankov, od teh 3 petin 2 odstotka, je 60 frankov; štiri petine od 5000 frankov, od teh 4 petin 2 odstotka, je 80 frankov; polnih 2 odstotka od ostalih 7000 frankov, je 140 frankov; skupaj 340 frankov.

Nadaljna olajšava se dovoli davkoplačevalcem, ki imajo od 32.000 frankov naprej več dohodkov, 5 odstotni odpis od predpisanega davka za vsako v njegovi oskrbi stoječo osebo, 10 odstotni odpis za 2 osebi, 20 odstotni za 3 osebe, za vsako nadaljnjo osebo po 10 odstotkov več. Toda ta odbitek ne sme preseagati polovice predpisanega davka.

Razume se, da velja kot davčna podlaga dohodek po odbitku vseh poprej navedenih olajšav za zakonske in za družine z otroci, tako dan e plača na pr. advkoplačevalec z dohodki 12.000 frankov, a je oženjen in ima 5 otrok, nobenega dohodninskega davka, ker se mu je odbil eksistenčni minimum 5000 frankov; zato, ker je oženjen 2000 frankov in za vsakega otroka po 1000 frankov.

Vsak davkoplačevalec mora prva dva meseca v letu poslati davkarji okroglo sumarično napoved svojih skupnih dohodkov, ne da bi bil primoran označiti, iz česar obstoje posamezni dohodki, nadalje koliko članov družine ima v svoji oskrbi, koliko ima dolgov in izgub. Ako davkoplačevalec v teku teh dveh mesecev ne obvesti davkarje, dobi 1. marca poziv od davkarje v zaprtem pismu, da lahko še v mesecu marcu vroči svojo napoved, a sedaj mora v tej napovedi označiti ločeno, iz česa obstoje njegovi dohodki. Pri tem pozivu stoji pristavek, da se mu odmeri dohodek v znesku frankov, če bi se tekom meseca marca ne odzval.

Ako davkoplačevalec predloži v pravem času prva 2 meseca svojo napoved, in mu davkarja ne verjame, mora davkarja dokazati, zakaj mu ne verjame. V tem slučaju davkarja tudi ne more siliti davkoplačevalca, da predloži svoje knjige ali kake druge dokaze. Ako pa davkoplačevalec v tem roku ne predloži svoje napovedi pravočasno, in davkarja izpodbija njegovo napoved, je davkoplačevalec primoran dokazati, da davkarja nima prav, če ga previsoko obdavi. Ako se davkoplačevalec dokaže, da je preniško napovedal svoje dohodke, se mu odmeri kazni v dvojnem znesku davčne svote, ki pade na znesek, za katerega je manj fahiral.

Davčni princip splošnega osebnega dohodninskega davka je bil tedaj v Franciji bistveno drugačno zamišljen, kakor n. pr. v Avstriji. Zadel je zelo premožne kroge, in — samske osebe. Pri nas se sedaj govori, da bo eksistenčni minimum določen na 5000 Din, to je predvojnje vrednosti 84 Din, če vzamemo 60 kratni znesek prejšnje zlate krone v sedanjih valut. Poprej je bil eksistenčni minimum 1600 kron, 1600 × 60 = 96.000 kron. Ta znesek bi se sedaj moral smatrati kot eksistenčni minimum; kajti poprej se je že živel z 1600 K na leto, dandanes pa je nemogoče živeti z 20.000 K na leto. Če ima kdo pri nas

le nekaj kron čez 20.000 kron dohodka, se mu odmeri davek, ki je, ker veljajo še prejšnji odstotki, zelo občuten.

§ **Dvig dinarja.** Vsa domača in tuja javnost zre danes napeto na dvig dinarja. Na včerajšnji curiški borzi se je dvignil dinar na 7.20, pri sklepu pa je dosegel 7.40. — Finančni minister se je izjavil, da se je dinarja polastila mednarodna špekulacija. To vemo, Po vedal pa ni, kakšne mere je ukrenil pri tem porastu. Odgovoril je kot Pitija! Na naših borzah so padle tuje devize in valute katastrofalno. V včerajšnjih jutranjih urah je notirala Italija v Zagrebu 335—340 v prostem prometu, London 327—332, Newyork 76—78, Pariz 345—350, Praga 228, Dunaj 10.90—11, Curih 13.50. — Proti poldne pa se je balsee na zagrebški borzi ustavila vsled velikega povpraševanja in cene, ki so se zjutraj zahtevale za blago, so se spremenile v cene pri povpraševanju. Znamenje, da računajo v trgovskem in denarnem svetu, da je dinar dosegel za sedaj svoj višek. — Vprašanje je, kje je vzrok, da se je dvignil dinar. Brezdvomno neposredno v italijansko-jugoslovanskem rimskem paktu, ki je sprožil vprašanje dinarja in obrnil nanj pozornost mednarodne špekulacije. Posredno pa v aktivnosti našega budžeta in v izredno povečanem eksportu. Zanimiv je na denarnem trgu porast hranilnih vlog in to že od druge polovice novembra dalje. Nagel dvig dinarja je smisel za varčnost in hranjenje še pospešil. Računa se, da bo obrestna mera na denarnem trgu kmalu nekoliko popustila.

§ **Žitni trg.** Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: rž 280 Din, ječmen 300 Din, oves 250 Din, koruza 257.50 Din, pšenična moka št. 6 322.50 Din, otrobi 190 D. Tendence slaba.

§ **Predlog za devalvacijo dinarja.** Na seji belgrajskega društva »Ekonomist« je predaval dr. Ivo Belin o devalvaciji dinarja: 17 papirnatih dinarjev za 1 zlati. O tem važnem predlogu bomo v eni prihodnjih številkih še govorili.

§ **Monopolski dohodki v novembru.** Po statistiki državne monopolne uprave so znašali dohodki iz monopola v novembru 1923. 212 in pol milijona dinarjev, dočim je bilo v proračunu predvideno samo 147.8 milijonov dinarjev dohodkov. Dohodki se porazdele ozirom na posamezne predmete sledeče: tobak 124.6 milijonov dinarjev, sol 21.2 milijona dinarjev, petrolej 2.9 milijona, žveplenke 1.3 milijone, papir 29.8 milijonov in cigaretni papir 10.7 milijonov dinarjev.

§ **Izvoz lesa.** V prvih 11 mesecih leta 1923. smo izvozili gradbenega lesa 781.108 ton v vrednosti 1 milijarde 272 milijonov dinarjev. Istočasno je znašal izvoz lesa za kurjave 312.684 ton v vrednosti 140.6 milijonov dinarjev. Železniških pragov, tako bukovih kakor hrastovih se je izvozilo 55.720 ton v vrednosti 49.4 milijonov dinarjev.

§ **Kam gre naš izvoz.** Med državami, v katere smo izvažali naše produkte, stoji v preteklem letu (statistika izvoza za prvih 10 mesecev t. j. do konca oktobra) na prvem mestu Avstrija. V Avstrijo je šlo za 1 milijardo 838 milijonov dinarjev našega izvoza ali 23.3 odstotkov. V Italijo je šlo za 1 milijardo 812 milijonov ali 28 odstotkov. Češkoslovaška stoji na tretjem mestu s 520 milijoni ali 8 odstotki. Nato pridejo Švica (441 milijonov ali 6.8 odstotki), Grška (334 milijonov ali 5.2 odstotka), Francija (320 milijonov ali 5 odstotki), Mažarska (314 milijonov ali 4.9 odstotki), Nemčija (278 milijonov ali 4.3 odstotki), Anglija (148 milijonov ali 2.3 odstotki).

§ **Cene ribam v Zagrebu.** Vsak petek je v Zagrebu velik ribji trg. Pretekli petek so bile cene sledeče: Postrvi 280 kron kilogram, sulec 200 kron, karpi 160—200 kron, som 240 kron. Teh visokih cen so krivi ponajveč prekupei.

§ **Moka in žito.** Cena pšenice je pretekli teden padla za 10 dinarjev (od 350 na 340) vsled dviga dinarja. Tudi ostale žitne vrste kažejo padajočo tendenco. Izvoz gre večinoma preko Subotice v Avstrijo in na Češko. V splošnem pa je izvoz slab. Za italijanski trg so naše žitne cene previsoke. Tudi cena moke je padla.

§ **Nemška zunanja trgovina.** Preteklo leto je znašal nemški uvoz 6.086.391.000 mark v zlatu, a izvoz 6.079.154.000 mark v zlatu.

BORZA.

Curih, 16. febr. (Izv.) Devize: Pešta 0.02, Berlin 0.00—1.26, Italija 24.95, London 24.67, Newyork 575, Pariz 25.25, Praga 16.70, Dunaj 0.008160, Bukarešt 2.9550, Sofija 4.20, Belgrad 7.40.

Danes dopoldne ob 11. v Unionski dvorani **MATINEJA**

Zveze godbenikov za Slovenijo. Simfonični orkester izvaja 8 Dvořakovih slovanskih plesov.

Program stane 5 Din in 2.50 Din.

Pevski vestnik.

Pevska zveza je preselila svojo pisarno v pisarno »Prosvete«, Miklošičeva cesta št. 7. Zastopniki zborov dobe potrebna pojasnila tam ali pri g. Lavriču v Jugoslov. bukvarni. Seja artist. odseka bo v sredo 20. t. m. ob 4. popoldne v Akademskem domu poleg hotela Union.

Odborova seja ravnotam 20. t. m. ob 5. popoldne.

Prosveta.

Dr. Joža Glonar:

Londoniensla.

II.

Drugo nastopno predavanje na novi slavistični fakulteti londonske univerze, ki nas mora zanimati, je imel R. W. Seton-Watson; bolj znan pod imenom »Scotus Viator«; govoril je o temi »Srednjeevropski zgodovinar kot politični faktor«. Predavanje je izšlo v obliki 36 strani obsegaajoče brošure pred nedavnim v tisku.

Stolica sama po sebi, to je predavatelj povdaril takoj v uvodu, je novost ne samo za londonsko univerzo, ampak za angleške univerze sploh, po katerih je študij zgodovine, posebno pa novejša, začel gojiti šele pred nedavnim. Vse to je nalaga naloge, kakor so jih bili med svetovno vojsko Nemci naložili svojim številnim »institutom za študij inozemstva«; v tem stremljenju Nemci niti po polomu niso odnehali, ampak so ga celo intenzivno raztegnili in v tem so jim sledili Čehi, ki so v Pragi poleg dotlejšnjih dveh univerz, češke in nemške, ustvarili še dve novi, rusko in rusinsko, in ki se na vso moč trudijo, da bi v Prago pritegnili kolikor mogoče mnogo jugoslovanskega dijaštva. Vprav stolica za zgodovino Srednje Evrope je bila za London nujno potrebna, saj je zanemarjanje te stroke v celem 19. stoletju za britansko znanost naravnost ena najbolj značilnih potez.

Kot delokrog te stolice je označena zgodovina ozemlja bivše avstro-ogrske monarhije in balkanskih držav brez Grške. Seveda se bo predavatelj, ki se s tem predmetom peča že 17 let, po potrebi oziral tudi na zgodovino moderne Nemčije in splošno zgodovino diplomacije, v kolikor prihajata obe v vpoštev pri usodi bivše monarhije ali razvoju orientalskega vprašanja. Pričakuje pa, da menda ne bo treba dolgo čakati na stolico, ki bo posvečena v prvi vrsti zgodovini Nemčije. Posebno angleškemu zgodovinarju daje distanca in neudeležnost v konfliktih med narodi, ki se gnetejo po Srednji Evropi, možnost mirne, trezne sodbe. Zgodovino habsburških podanikov bo opisoval ob osnovi, ki jo daje vztrajna in dosledna dinastična politika Habsburžanov, posebno ob konfliktih, v katere prihaja vsled geografskega položaja med orientom in zapadom. Pri češki zgodovini se namerava posebej pomuditi ob stikih češke države s srednjeveškimi, ob vlogi habsburškega v političnem in duševnem razvoju Evrope, ob razmerju med nemško in češko kulturo in politiko v preteklem stoletju. Pri Madžarih bo posebno povdarjal prirojena konstitucionalna načela, ki jih je ta nomadski azijski narod, prepojen z avtichono slovansko in nemško krvjo, razvil v sredi Evrope in uspešno branil pred habsburškim absolutizmom. Pri južnih Slovanih bo posebej opazoval rivaliteto med rimskim in carigradskim vplivom in nje posledice. V celoti je njegova stolica kompleks vseh problemov, ki se pojavljajo na prehodni meji med nemškim in slovanskim, pa tudi med slovanskim in romanskim svetom; v enaki meri ga zanima tudi vevlačna naloga, ki jo je Previdnost naložila zapadnim Slovanom: sinteza med orientom in okcidentom.

Poleg vseh teh čisto znanstvenih nalog pa je baš njegova stolica tudi eminentnega pomena za praktično politiko. Saj sta zgodovina in politika v neprestanih medsebojnih zvezah, tako da so nekoč celo rekli, da je zgodovina politika preteklosti, politika pa zgodovina sedanjosti. Zgodovinar se more v preteklost vživeti tako, da jo doživlja v enaki meri, kakor dogodke sedanjosti. Ob enem

pa je baš zgodovina sodobnosti eno najboljših sredstev za politično izobrazbo, ki je potrebna za vsakega državljana. Ranke je dejal: »Znanje preteklosti je nepopolno brez znanja sedanjosti. Tudi sedanjosti ne moremo razumeti brez znanja preteklosti. Obe hodita roko v roki. Nobena ne more eksistirati ali biti popolna brez druge.« To načelo je splošno sprejeto; pred vsem, da je preteklost ključ do sedanjosti. V prav posebni meri pa velja — po Setonu-Watsonu! — pravilo, da je baš za zgodovino Srednje in Jugovzhodne Evrope sedanjost najboljši ključ za spoznavanje preteklosti. To se da prav posebno lepo pokazati na zgodovini Ogrske, Romunije ali Srbije, kjer so zgodovinska gesla preteklosti bila dolgo živa ali pa še danes živijo. Potrebno takih zgodovinskih študij je pokazala tudi izkušnja zadnjih let, ko je v svetovno politiko prihajalo vedno več ljudi brez vsakršne diplomatske izobrazbe; tukaj se je prav živo pokazalo, kako zelo je potreben vsaj neki minimum historičnega znanja za ljudi, ki odločajo o mejah in usodah narodov. Ta neizkušnja je prav občutna ravno za Anleže, ki so ravno vsled svojega sistematičnega zanemarjanja zgodovinskih študij izgubili vodstvo v zunanje političnih zadevah; cela generacija je bila popolnoma nesposobna za kontrolo zunanje političnih zadev, ki jo omogočujejo samo znanje, pred vsem novejša zgodovina.

Da ta frapantna trditev ni zgolj akademična, dokazuje Seton-Watson s tem, da razloži vpliv, ki so ga drugod imeli zgodovinarji na razvoj politike, včasih celo na Angleškem, kjer so pomagali pri stabilizaciji konstitucionalnih tradicij in ustvarili politično zavest naroda. In v koliki meri so posegli s svojimi spisi v javno življenje n. pr. Francozi Guizot, Mignet, Lamartine, Thiers, Michelet in Taine! Vsi nemški pomembni zgodovinarji so zvesti in vztrajni graditelji in pomočniki pruske ideje; saj ni brez globokega pomena, če se pravi, da je pri Kraljevem Gradu zmagal pruski učitelj. Ta odvisnost nemških zgodovinarjev od države je prešla večkrat celo v pravi bizantizem, ki je vzrastle iz povdarjanja pravic države v nasprotju s človeškimi pravicami. Zgodovinarji so že postajali publicisti.

Drugučno sliko kaže Avstrija vsled svojega geografskega položaja v Srednji Evropi; tukaj zgodovinar ne more več deliti svojega predmeta po državah, ampak po rasah. Za razmere pod avstrijskim režimom je značilno, da je vodstvo dogodkov bilo bolj v rokah ekonomistov kot zgodovinarjev, vendar pa tudi ne odločilno. Zalostna vloga, ki jo je zgodovinar Friedjung nehote igral kot sredstvo pri diplomatskih intrigah, je svarilen zgled za vsakega zgodovinarja pred političnimi tolmuni. Enako značilna je tragična vloga Lammascha in Redlicha, ki sta bila pripuščena samo še k smrtni postelji Avstrije. Vse drugačno sliko pa kaže n. pr. današnja Češkoslovaška država, ki so jo ustvarili, in jo vodijo učenjaki, kakor n. pr. filozof Masaryk, astronom Štefanik, politični ekonom Beneš itd.

Bogastva idej tega predavanja v kratkem referatu ni mogoče izrpati. Mogoče se oju-nadi kak podjaten založnik in riskira za pre-vozd tri pole; saj nam tako zelo primanjkuje literature, ob kateri bi se naše izobraženstvo učilo misliti, posebno pa politično razmišljati. Knjižica nosi kot geslo pogumno devizo L. de Maistra: »Brez ozira na ljudi bom vedno trdil to, kar se mi zdi dobro in pravično. Če kaj veljam, veljam samo zaradi tega.«

pr Tržič. V ponedeljek ob osmih bo v »Našem domu« XII. prosvetni večer: Pečnik:

>Dolenjski!«, koračnica. — Grom: »Dobrodošlo, ljubo pismo!« — Lavtar-Kristane po-je: »Veselo srce!« — »Vode Veličega Tr-žiča«. — Tončka Slabč poje: Lampč, »Ajaj!« — Drobtine. — Rajanje.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Nedelja, 17. februarja ob 3. uri pop.: DANES BOMO TIČI. — Izven. — Ob 8. uri zve-čer: TRI MASKE, SMEŠNE PRECI-JOZE, PRILJUDNI KOMISAR. — Izv. Ponedeljek, 18. febr.: HAMLET. — Red E. Torek, 19. febr.: zaprto.

Sreda, 20. febr.: BENESKI TRGOVEC. — Red F.

Četrtek, 21. febr.: LILIJOM (ljudska predsta-va). — Izven.

Petek, 22. febr.: HAMLET. — Red A. Sobota, 23. febr.: TRI MASKE, SMEŠNE PRECIJOZE, PRILJUDNI KOMISAR. — Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Nedelja, 17. febr.: Gostovanje baletnega zho-ra zagrebškega narodnega gledališča. — Izven.

Ponedeljek, 18. febr.: Zaprto.

Torek, 19. febr.: FAUST. — Red D.

Sreda, 20. febr.: SUZANINA TAJNOST, MOZART IN SALIERI, ZAPECATEN-CL. — Red C.

Četrtek, 21. febr.: Zaprto.

Petek, 22. febr.: TOSCA. — Red B.

Sobota, 23. febr.: GOSPOSVETSKI SEN ob 8. uri popoldne. — Dijaška predstava.

V blagohotno pojasnilo. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani je glede odpovedi petkove predstave »Njuc poslala odpovedno notico dnevniku »Slovenski narod« s prošnjo, da isto objavi. Ob-java pa je vsekakor po pomoti izostala. — Opozar-jamo, da je začetek popoldanske predstave »Danes bomo tič« točno ob 3.

Gostovanje Margarete in Maksa Fro-mana ter nekaterih članov zagrebškega ba-leta se vrši danes zvečer točno ob 8. uri v opernem gledališču. Zagrebški balet je žel pri svojem gostovanju v torek naravnost ve-likanske uspehe in gledališka uprava priredi ponovno gostovanje na splošno izraženo željo. Na sporedu je plesna pantomina in nato celo vrsto karakterističnih in narodnih plesov, katere je sprejelo občinstvo z največ-jim odobravanjem. Balet je prvovrsten, vsi člani so izvrstni plesalci in imajo s seboj krasne kostume in garderobo. Natančnejši spored na letakih. Predprodaja vstopnic pri dnevniki blagajni in zvečer od pol 8. ure naprej.

Ljubljanske novice.

Ij Sestanek somišljenikov SLS za I. in II. volivni okraj (Šolski okraj) se vrši v torek, 19. t. m. ob 8. zvečer v dvorani Kre-kove prosvete, Poljanska cesta 4 (Alojzije-višče). Poročali bodo gg. občinski svetniki Zaje Albin, Jože Pirc in dr. Rožič o komu-nalni politiki.

Ij Govorilne ure občinskih svetnikov SLS so vsak ponedeljek od 5.—6. popoldne v tajništvu Jugoslovanska tiskarna, II. nad.

Ij Umrla je včeraj opoldne gostilničarka in posestnica gospe Antonija Kovač rojena Petek, mati trgovčeve soproge gospe Anice Petelinčeve. Pogreb bo v ponedeljek popol-dne ob 4. uri iz Gosposke ulice 19. N. v m. p.!

Ij Češkoslovenska Obec v Ljubljani. Dne 26. januarja 1924 se je vršil VII. občni zbor društva v restavracijskih prostorih Narodnega doma. Potek zborovanja je pokazal pri obilni udeležbi, da veže članstvo, katero sicer ni

družabno sorodno, češka demokratska narod-na zavest, čuvstvanje in iskrena ljubezen do bratskega naroda jugoslovanskega v brat-ski slogi vse; kakor oficijelne dostojanstveni-ke češkoslovaške republike, tako tudi pre-proste delavce v enotno slovansko družino. Tiskano poročilo za leto 1923 je bilo članstvu in tudi širšim prijateljskim krogom razdelje-no. Iz njega je razvidno uspešno delovanje društva pod spretnim vodstvom in požrtvo-valnostjo predsednika g. ravnatelja Franciška Čl valala. Poročila posameznih društvenih od-bornikov so podala jasno sliko splošnega na-predka v prošlem letu v narodnem, prosvet-nem in družabnem oziru. Češka Obec je pri-merno proslavljala vse slovanske narodne praznike, bodisi v svojem območju, ali pa se je korporativno udeleževala pomembnih ju-goslovanskih prireditel. Društvena knjižnica je bila tekom prošlega leta izdatno pomno-žena ter je dostopna ne samo članom društva, ampak tudi vsem članom Jugoslovanske-Češkoslovaške lige. Velepomenbna je tudi usta-novitev Češkoslovaške nadaljevalne šole v Mladiki, za katero je Češkoslovaška vlada na-mestila potrebno učiteljsko moč. Za češkoslo-vaško mladino je darovala C. S. R. ministr-stvo prosvete Češki Obci v uporabo kompletno marionetno gledališče, na katerem pri-re-ja članstvo s hvalevredno požrtvovalnostjo redne nedeljske predstave. — Družabno živ-ljenje se vzdržuje z rednimi sestanki članstva ob sobotah v pomanjkanju društvenih prostoro-v v restavraciji Narodnega doma, večkrat z umetniškimi in zabavnim sporedom, pri kate-rem se vporablja novo nabavljeni pianino in akoptikon. Zdrava zabava se goji tudi ob če-trtkih, ko deluje Češkoslovenski kegljarski klub v Narodnem domu na kegljišču. — Od-ločno izjavo t. č. zaslužnega predsednika g. Chvalata, da ne more nadalje sprejeti pred-sedstva, je članstvo z iskrenim obžalovanjem vzelo na znanje. Volitve odbora so se vršile z vzklikom. Izvoljeni so bili in sicer za pred-sednika: Jan Ružička; za podpredsednika: August Ludwig, odborniki: Josef Baran, Jaro-slav Chvojka, Jaroslav Klapalek, Ing. Jan Müller, Rudolf Rypka, Vaclav Skrušny; na-mestniki: Jan Brablec, František Hlích, Vil-jem Sequant in pregledniki računov: Ing. dr. Miroslav Kasal, Jan Vančata. V ta odbor so b'li nadežje za l. 1924 kooptirani člani: Dr. Ottokar Beneš, František Budilovsky, dr. Va-clav Burian, Richard Fries, Ladislav Splidek, Ivan Vavpotič ter Eduard Škopek. Članstvo Češkoslovaške Obce v Ljubljani tvori živo vez Jugoslovansko-Češkoslovenske vzajemnosti ter goji v tem razumevanju trdno voljo za po-drobno požrtvovalno delo v prid vseslovaanske vzajemnosti navzlic vsem težkočam in mate-rijelnim ter osebnim neprilikam, za idealnim ciljem celotnega slovanskega ujedinjenja. S tem apelom vabimo vso jugoslovansko jav-nost, naj se udeležuje češkoslovaškega družab-nega narodnega in prosvetnega delovanja z obljubo, da Česoslavski ne bodo vzajemno zaostali. Prijateljsko družabno in osebno spo-znavanje in stiki zbujajo in utrjujejo bratsko slovansko ljubezen in ublažujejo neizogibne neprilike.

Ij Iz statistike mestnega fizikata za leto 1923. Javne kopeli v Ljubljani, to so ljudska kopel, kopel pri »Sloncu«, so se tudi tekom minulega leta preuredile tako, da so odgo-varjale kar največ mogoče higijeničnim zahte-vam. Vse so bile v tem oziru pod nadzor-stvom mestnega fizikata. Novo kopališče na prostem je bilo postavljeno na Ljubljani. Za ljudsko kopel v Prečni ulici je bilo v ko-ledarskem letu 1923 izdanih 26.149 vstopnic. V kopališču na Ljubljani pa se je od otvo-ritve kopališča, t. j. od 2. avgusta do 16. av-gusta kopalo 17.658 oseb. Po 16. avgustu je nastopilo deževno vreme in mraz, ki sta ovi-rala izdatnejšo uporabo kopališča na prostem.

Uvod IV. Pregljevca romana: »Šmonca«.

(Dom in svet 1924. I. števil.)

Ali si iz moje zemlje in matere, sodobnik moj, ali nisi? Kako pak učiš? Da smo plemenska čreda in da nismo narod in ne bomo? Da so nam meje preozke? Da svoje zgodovine nimamo? Da tudi v svojo bodočnost verjeti ne moremo? — Prijatelj, sodobnik moj, tvoje ime je hudič...
»Hudič, sem rekel, ker me boliš. Ker nimam oči, ki imajo nebes nad seboj, da ga vidijo, kadar le hočejo. Ker nimam stopal, da bi ti pojele globino razodele v tegobah poti. Globino najglobljo v sve-tih gomilah. Ker nisi vzletel v višine, ker nisi se-gel v globost. Zato, ker ne ljubiš, sem ti rekel hudič...«

»Zato, ker le šteješ in rajtaš. Zato te kolnem, dvanajsti, kakor te je klet Učenik v najsvetejši človeški svoji uri: hudič, hudič, hudič...«

»Morda bo odgovoril blagoslov nebes na mojo kletev in potrdil: Amen!...«
(Refleksija na Jenkovem grobu v zdanih dneh.)

I. Njegovo polje.

V sredo slovanskih zemelj je leglo ši-roko polje. Kakor okrog jezera se je spletel okoli polja v dvojen venec visoki in nizki breg: eonska rast zemlje in zgodovina lju-di: bolest grude in žalost človeških src. Človeških src hrepenenje je izbiseril čas v tihih cerkvicah bližnjih in nižjih vrhov pri sveti Marjeti, pri svetem Joštu, pri svetem Gabrijelu na Planici, pri svetem Urhu na Križni gori, pri svetem Mohorju vrh Osovnika, pri sveti Katarini, pri Materi božji na Smarni gori, pri svetem Primožu za Kamnikom. pri svetem Ambrožu nad

Šentursko goro, pri svetem Štefanu nad Velesovim, pri svetem Miklavžu na Možanci in pri svetem Jakobu v čemšeniški pri-sojnosti. Žalost zemlje je zrastle za svetci in so kakor trni v kroni Krvavec in Gre-ben, Grintovec in Kočna, Zaplata s Hudi-čevim borštom, Storžič, Kriška gora, Be-gunjšica, Stol in zadnji stražnik v zimah Triglav; »črnokrilata« Jelovca, dvoglavi Ratitovec, trojni Blegoš, loški Ljubnik in zadnji stražar v solne pod Polhograji — Krim...

Samo bližnji sosedje, božji svetci vidijo jasno v polje. Vidijo kakor na dani. Vi-dijo cesto čez polje, ki je od vekov, vidijo ceste čez polje, ki so iz časa. Kakor na človeški dani, kamor so se od rojstva zapisale črte: linea vitalis, linea prosperi-tatis, linea solis in sestre... Sava, ce-sarska cesta, občinske poti...

Kadar zapadejo slane, vidijo svetci po-lje kakor v lesorezu. Strnjena bojna krdela so se posejala čez polje v dve vojski ob črti življenja. Pestri praporci vihrajo krdelom ob boku. Krdela so temne gmajne sarečja, hrastovja in gabrovja. Čakaš, trpiš, da ne vstanejo in ne gredo kot Macbethov gozd. Praporci so sela s pisa-nim spremstvom kozolcev. Čakaš, trpiš, da ne jeknejo bobni na pokol!... Bojno čelo grozi čelu, desni savski breg in levi savski breg, Drulovka proti Hrašču, Breg proti Prebačevemu, Jama proti Žerjavki, Praše proti Trebojam, Mavčiče proti Mošam, Podreča proti Dobročajni z vsem, kar je zad. Zad so krdela. Je Hraštovec in Fiaj

del, zad so Srednje njive in Ledine, Poline in Velike ločne. Hraščice in Tičarji, Plesno in Planjave, Velike in Smrekove dobave; zad je še Gmajna pod Mejo proti gmajnam za Trajberkom okoli Tragarice z vsem, kar je spred in zad...

Njegovo polje je desni breg. Za njega dni je šel čez Savo pod Kranjem lesen most z božjo martro na sredi. Od Zbilj na Smlednik je vozil brod. Le v Loki je bil kamenit most, »smrt škofa Leopolda« ime-novan. Med božjo martro pod Kranjem, med brodom pod Smlednikom in med smrtjo škofa Leopolda da je njegovo po-lje, od Labor do Jeperce in Trate pravo-koten trikotnik, živ samo v stranicah, v sredi gluh kot mrtev rog in mrtev kot ne-ma dlan, ki jo pišejo le brezglasne črte solnca, sreče s sestrami — poti iz živih sel v tišino polja...

Linea vitalis — črta življenja pa krče-vito živi. Od božje martre pod Kranjem pa do broda pod Smlednikom se je zarezala v živo. Nobena rana ne zija strahotneje kot ta zlokobna globel z živo silo planinskih voda na dnu. Vode v gorah plašijo, a so lepe. Stresajo breg in ga trgajo, a ga mo-rajo. Voda med božjo martro pod Kranjem in desni breg in levi breg sta dva sveta... grozi. Ni se razlila v polje, zajedla se je podenj. Zavistno se je skrila globoko in potajila. Ne namaka ga v peščeni suhoti, komaj tri plitvine mu je dala in šest ma-linskih koles. Kadar ni povodnji. Kadar so vode, ni plitvin, ni mlinov, ni brodov in deni breg in levi breg sta dva sveta...

Mlinarjevega Matijo, pravijo, je poklicala Tončeva Mica iz Praš, naj ji prinese par meric kaše iz stop. Ni bil Leander, da bi plaval čez vodo, bil je »Tilka« in je šel čez Kranj na pot. Bil je »Tilka«, ni zamu-dil pri Mici, a ko se je vrnil, je bil devet ur zdoma...

Ob črti življenja so vzrastli ljudje pri svetem Kocijanu v Podreči, na fari v Mav-čičah, Pri sveti Magdalen v Prašah, pri svetem Lenartu na Jami, ob cerkvi in cesti in v gabrovju do Brega... šest vasi eno samo ime: Breg... Breg, sto selskih hiš ob občinski cesti eno samo lice: trpki, dvo-čelni nemški dom, sam vase zaprt in brez cvetja v zapraženih oknih in v senci...

Za dremotnimi seli so njive, paša, jas-nine, preseke, nebo in luč in nad vsem tegoba ravni, napete ko koža na bobnu, samo vase pogreznjene, gluhe kot mrtev rog...

Saj je Sorško polje in ne iz Razodetja. A sliči mu. Viharji in vetrovi se usipljejo nadenj od vseh strani obenem. Čez glu-hote ne seže zvon proti vedomcu, ki vstaja iz pozabljenega in preklétega groba. Zato so znamenja v polju, ne kakor za blago-slov, kakor za odroke: plašijo v štiri strani s slikami svetcev v sever in jug, jutro in večer. Nikjer na svetu ne tugujejo božje martre samotneje. Kakor da niso sloven-sko usmiljenje, kakor da so nemška žalost. Saj sol Visoko na les je pripela, strašno je hotela videti krvi, preden je ljubila in molila...

Pri kopališču na Ljubljani so se izkazale razne potrebe za adaptacije in bo misliti na to, da se to kopališče v kratkem še poveča. Nujno potrebno je tudi ljudsko kopališče v Šiški in eno v Udmatu oziroma Poljanskem predmestju. — V uradu so se izdelovala razna poročila, važnejših aktov je bilo v minulnem letu protokoliranih na fizikatu 2456, odpravljale so se stranke, ki so v najrazličnejših zdravstvenih zadevah prihajale na fizikat. Oddajala so se dovolila za strupe in vodila se je evidenca prejemnikov (175 v letu), obenem pa se je tudi nadzorovala oddaja strupov po v to upravičenih prodajalcih. — Mestni zdravnik je opravljal tudi mrliški ogled v mestu umrlih oseb (882), prisostvoval je raznim ekshumacijam in posredoval pri prepeljavi mrličev v druge občine. Pokopališče Sv. Krištof in Sv. Križ je nadzoroval mestni fizikat v zdravstvenem oziru in glede pokopališkega reda. Dolgoletno vprašanje nove mrtvašnice event. mrtvaške veže še ni rešeno, dasi postaja vprašanje mrtvašnice vedno bolj akutno, ker bo koncem leta 1925 popolnoma prenehalo vsako poslovanje na pokopališču pri Sv. Krištofu. Vprašanje mrtvaške veže se je l. 1923 zopet načelo in je pričakovati, da se bo tej nujni potrebi že v letu 1924 ugodilo s tem, da se postavi obenem z novim pogrebniškim zavodom tudi mrtvaška veža. Prostor je določen — načrti se v podrobnem izdelujejo. — Mestni zdravnik so sodelovali tudi pri javnih predavanjih o ljudskem zdravstvu (roditeljski večeri v šolah), predavali so v srednjih šolah o alkoholizmu in so imeli tudi redna predavanja v srednjih šolah o higijeni. — Osebe mestnega fizikata tvorijo pod vodstvom mestnega zdravnika sanitarno kolono gasilskega društva, ki nastopi pri vsakem večjem požaru. — Iz higijeničnih ozirov važno in razven postopanja proti nalezljivim boleznim zdravstveno pač zelo važno delo uradnih zdravnikov je njih sodelovanje pri vseh stavbnih, obrtno-policijskih in parcelacijskih komisijah. To delo ni zahtevalo udeležbo zdravnikov pri komisijah, temveč je povzročalo v marsikaterem slučaju razven studija akta tudi strokovnih studij. — Razne tekom leta stavljene predloge mestnega fizikata v svrhu izboljšanja higij. razven v mestu Ljubljani si je občinski svet vedno rad osvojil in omogočil njih izvedbo. — Nerešen je ostal predlog mestnega fizikata, da se odpravijo vsi med vojni in po vojni postavljeni prezidorni hlevi predvsem svinjski v notranjosti mesta, ki ne odgovarjajo stavbnemu redu in so radi razširjajočega se smradu skrajno nehygienični. — Tudi pobiranje smeti v mestu v taki obliki kakor se vrši sedaj, je velik higijenski nedostatek. Mestni fizikat je tudi v tem oziru že stavil predloge. — Obširno delo na mestnem fizikatu so opravljali 3 zdravniki z enim poduradnikom, eno pom. gospodinjico in 2 čuigi, kar pa je bilo mogoče le na ta način, da so se uradni posli izvrševali ne le v uradnem času, ampak tudi v izvenuradnih urah.

Ij Družba krompirja in čebule. 16. topniški polk v vojašnici Kralja Aleksandra (na Dunajski cesti) ima na prodaj do 15.000 kg krompirja in 3000 kg čebule lastnega pridelka. Prodaja se bo vršila licitacijskim putem dne 26. februarja t. l. v polkovni pisarni točno ob 11. uri. 893

Ij Pojasnilo. Gosp. Franc Zgonc, kurjač v ljubljanski splošni bolnici, nas prosi, da ugotovimo, da on in člani njegove družine niso istovetni z bivšim strežnikom Zgoncem, ki je stal te dni pred sodiščem.

Ij Predzrna cigana. Radi beračenja je aretiral stražnik cigansko dvojico Janko Nikolič iz Lekenika blizu Siska in njegovo cigansko poročeno ženo Cezaro Jano Kalendaričevico iz Rečice. Prosjačila in kradla sta po mestu in okolici ter nočevala po raznih hlevih in kolicah. Neka dobrodušna ženska jima je podarila obnošeno, malo raztrgano in pošito suknjo. Cigana pa sta jo nesramno nahrulila, kar je imelo za posledico aretacijo. Ko ju je peljal stražnik na policijo, ga je hotel cigan podkupiti in mu je ponujal precejšnjo vsoto, če ju spusti, kar pa se mu ni posrečilo.

Ij Policijske ovadbe. V soboto so bile vlozene na policijo tele ovadbe: 3 radi tatvine, 1 radi pijanosti, 20 radi prekoračenja cestno-policijskega reda, 9 radi pasjega kontumaca, 1 radi telesne poškodbe, 1 radi ogrožanja telesne varnosti in 1 radi sanitarnih predpisov. Aretiranih je bilo 5 oseb in izsledili so enega izmed številnih, ki jih išče policija.

Ij Pri obrezovanju drevja v mestnih nasadih je padel mestni vrtnar Franco Gaspari z lestve. Poškodovan se je težko na glavi, po rokah in nogah in so ga morali odpeljati v bolnico. Pri padcu je potegnil s sabo tudi testvo, ki je razbila bližnjo cestno svetilko.

Ij Nepredvidnost. Šofer A. K. je vozil z osebnim avtomobilom po Dalmatinovi cesti prehitro in je trčil na vogalu Dunajske ceste v enovpreženi voz voznika Prepeluha. Sunek je bil precej močan, voznik je padel z voza, na vozu pa se je zlomilo oje in je poškodovano tudi kolesje.

Ij Iznagan je iz Ljubljane za nedoločen čas zaradi prepovedanega povratka Miha Vojska, ki ima že več neprijetnih stvari na vesti.

Ij Tatinski premogarij. Policija, ki se je začela zanimati za tatove, ki kradejo po kolodvorih in industrijskih skladiščih premog in ga prodajajo raznim strankam, je zopet zalotila nekega M. Z., ko je nesel veliko kepo orezoza iz kurilnice.

Ij Tatvine v Ljubljani. Viš. sod. oficijal Leonu Trstenjaku je bila ukradena na Bleiweisovi cesti temnozelen zimska suknja, podložena z belo ovčjo kožuhovino s črnimi kožuhastim ovratnikom, vredna 1200 Din. V žepu so bile tudi rjave rokavice iz jelenove kože, vredne 130 Din in pa 2 ključa. — Zasebnici Jožefi Pasarijevi v Vrhovčevi ulici je bila ukradena iz dvorišča črna volnena jopca, vredna 120 Din.

Cerkveni vestnik.

c Marijina kongregacija za moše in mladeniče pri sv. Jožefu ima danes ob 5. uri popoldne svoj družabni sestanek v Rokodelskem domu.

c Križanska Moška in mladeniška Marijina družba ima prihodnjo sredo, dne 20. t. m. ob pol 8. uri zvečer redni izvenckerkveni shod v družbeni dvorani. Prosimo polnoštevilno!

Učiteljski vestnik.

»Textverdreher« je v naših očeh urednik »Učit. Tovariša«. »Slovenec« poročilo o zborovanju ljubljanske okoliške podružnice Slomškove zveze je »Učit. Tovariš« popačil in zavil mojstrski slog denuncijanstva. Dasi nas pulho denuncijanstvo s slov. »separatizmom« z »rimskimi hlapci« in »avstrijskim suženjstvom« ne doseže, vendar svetujemo uredniku »Učit. Tovariša«, da naj ne objavlja zanj tako nevarnih notic; kajti zgodi se lahko, da mu postrežemo z dolgiimi članki, iz katerih bo lahko posnel, kdo je suženjsko služil bivši Avstriji. Če mu bo potem pekdo, ki je uredniku »Učit. Tovariša« zelo blizu, navil nčesa, da bo mlo zanjaval: nju-juju naj to pripiše svoji lahkomišelnosti. Iz dobrohotnosti mu pa le še svetujemo: »Dober počitek je več vreden, kakor dan hoda.« Eto!

70 učiteljic ženskih ročnih del na cesti! Obdržali so jih le 32! Po kakšnem načelu se je ta izbira izvršila, smo res radovedni. Pri tem nekulturnem in nehumanem početju tudi niso jemali v poštev lokalnih šolskih potreb, kakor kažejo šole, kjer so jih obdržali. Skoraj se ne moremo otestiti misli, da je imelo UJU tu svoje prste vmes.

Parcelacija višjega šolskega sveta. Referent za upravno-gospodarske šolske zadeve je že poslan v Maribor. Tudi višji šol. nadzornik G. se že pripravlja na odhod, kakor se govori po Ljubljani.

Oddaja razpisanih učit. služb. Nekaj ljubljanskih učiteljskih služb bi bilo zasesti že pred enim letom pa še sedaj niso oddana. Ima vremena!

Naznanila.

Sentpeterski Orel v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 9. marca v veliki dvorani Uniona telovadno akademijo s popolnoma novim sporedom. Cenjeno občinstvo, naša društva in odseke opozarjamo na to prireditve.

Starešinski sestanek se vrši v sredo 20. t. m. ob osmih v dvorani Akademikega doma. Nadaljevanje referata o elektrifikaciji Slovenije. Vabljeni starešine, akademiki in vpeljani gostje. Predsednik.

Rokodelski dom. V ponedeljek 18. februarja bo predaval v dvorani Rokodelskega doma mons. Viktor Steska. Predavanje bodo pojasnjevale krasne, barvane skioptične slike. Pričetek točno ob osmih zvečer. Vstop prost.

Šišensko prosvetno društvo priredi v ponedeljek 18. t. m. ob pol osmih zvečer v samostanski dvorani zelo zanimivo predavanje »Potovanje skozi prijazno Švicco. Predava gosp. prof. Janko Mlakar.

V stolni prosveti nadaljuje v ponedeljek zvečer ob osmih svoje zadnje predavanje č. gosp. stolni vikar Koretič. Predavanje kot običajno v družbeni dvorani v Križankah.

O potresu na Japonskem bo predaval na J. Zici v nedeljo 24. t. m. ob treh popoldne v Društvenem domu g. prof. dr. Šarabon. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Vstop vsem prost.

Ponovno obveščamo vse gospodinjice in služkinje, da je začela »Poselska zveza« svoje redno posredovanje za službe s 1. januarjem 1924. Opozarjamo vse gospodinjice in služkinje, da se obračajo le na našo pisarno Stari trg 2. l. — Tajnica.

Redni občni zbor »Skupine Jug. strok. zveze tebačnih vpokojencev in vpokojenk« se vrši v četrtek 21. t. m. ob pol treh popoldne v dvorani Rokodelskega doma. Prosimo za polnoštevilno udeležbo. Odbor.

Franciškinska prosveta v Ljubljani priredi prihodnji terek zabavno skioptično predavanje »O Robinzonu«. Predava msgr. V. Steska. — Vljudno vabljeni!

Ježica pri Ljubljani. Danes popoldne ob treh priredi »Orel« telovadno akademijo v slovo bratom, ki odhajajo v prihodnjih dneh k vojakom. Prijatelji, zlasti pa svoji vpoklicancev prijazno vabljeni! Bog živi!

Podporno društvo železniških uslužbencev sklicuje za nedeljo dne 24. februarja 1924 ob osmih zjutraj v prostorih društva »Slavec« v Narodnem domu v Ljubljani občni zbor z dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Določitev podpore in članarine. 3. Volitev novega odbora. 4. Razno-terosti.

Školja Loka. Opozarjamo na akademijo škofje-loških Orlie, ki obeta biti po živahni pripravi in pestrem sporedu jako zanimiva. Vrši se v nedeljo 17. februarja ob pol osmih zvečer v društvenem domu. Iskreno vabljeni vsi, ki se zanimajo za našo stvar!

Podoficirsko podporno društvo ljubljanske garnizije priredi v soboto, dne 23. febru-

arja 1924 ob 20. uri v prostorih Narodnega doma v Ljubljani svojo zabavo. K udeležbi se vabijo bivši daljeslužbi podoficirji, vsi rezervni oficirji, uradništvo in drugo cenjeno občinstvo. Vstopnina za osebo 15 dinarjev. Ker je čisti dobilek namenjen za podporo vdov in sirot tovarišev, se preplačila hvaležno prejemajo. — Odbor.

Po svetu.

— Potres na Gorenjem Štajerskem. V okolici Kindberga in Mürzstega so čutili pred tremi dnevi precej močan potres.

— Zadrugo mešetarjev in posredovalcev bodo dobili na Češkem, kjer vlada že izdeluje tozadevni zakonski nařrt. Za izvrševanje tega posla bo treba dokazati po novem zakonu usposobljenost.

— Vihar in sneg na Angleškem. Zadnje dni je divjal v Kanalu in nad britanskimi otoki silen vihar in snežni metež. Plovbo v Kanalu so morali deloma ustaviti. Na visokem morju se je pripetilo več nesreč. Na Škotskem in severnem Angleškem močno sneži.

— Nova danska luka. Pri svetilniku Hansolmen na zapadni obali Jütlandije gradi Danska veliko novo luko, ki bo obsegala 90 ha površine in bo največja danska luka. Okolu luke se zgradi mesto, ki bo štel do 20.000 prebivalcev in se bo imenovalo Hanstolmen.

— Zakon o pogojni obsodbi. Zakon o pogojni obsodbi in pogojni odpustitvi iz zapora na Češkoslovaškem se je v praksi prav dobro obnesel. Pokazala se je samo potreba, da se izpremeni člen, ki določa, da sme sodišče tekom pogojne dobe poslati poročilo o pogojni obsodbi samo kakor drugi javni oblasti v slučaju, če se hoče obsojencu poveriti kako javno službo. V bodoče bodo sodišča glasom novele, ki se pripravlja, dajala taka poročila vselej, kadar naj obsojenec prevzame kako nalogo, ki zahteva javnega zaupanja.

— Razkrinkana »svetnica«. V Padovi je v zadnji dobi zaslovela neka likarica Lina Salvagnini kot svetnica in čudodelka. V javnosti se je vnel prepir radi nje, ker so jo mnogi označevali za navadno slepako. Toda imela je svoje zagovornike tudi med duhovščino, kjer je posebno kanonik Guido Bellincini popolnoma verjel v njene nadnaravne sposobnosti. Sedaj je posegla vmes vrhovna kongregacija sv. stolice, ki je v Padovi objavila oklic, v katerem označuje Lino Salvagnini kot žensko brez vsakega nadnaravnega značaja in zelo obžaluje, da so se dale od nje oslepariti tudi cerkvene osebe.

— Najmočnejši del svojega vojnega brodomorja bo Anglija namestila v Sredozemskem morju, tako da bo mogel ta del brodomorja operirati s svojih postojank na vse strani.

— Hardingova vdova novinarka. Vdova pokojnega predsednika Združenih držav, Warren Harding, je prevzela ravnateljsko mesto v Hardingovem založništvu, ki izdaja list »Marion Star«, katerega je bivši predsednik osebnostno vodil 35 let. Sedanji predsednik Coolidge je odredil, da sme gospa Harding vso svojo korespondenco odpravljati brez poštnine in to do smrti.

— Veliko izprtje v norveški industriji. Narodna zveza delodajalcev je sklenila, da od 28. t. m. dalje odredi izprtje svojega delavstva. Prizadetih bo 12.400 delavcev iz elektrotehnične, čokoladne in tiskarske industrije.

— Socialno zavarovanje v Avstriji. Glasom izjav ministra za socialno politiko v Avstriji, Schmitza, bo nameravana reforma avstrijskega socialnega zavarovanja obsegala vse panoge socialnega zavarovanja. Reforma se izvrši temeljem treh novih zakonov: S prvim se poenostavi organizacija delavskega bolniškega zavarovanja ter se število današnjih bolniških blaginj skurči najmanj za eno tretjino; drugi zakon bo obsegal vse panoge zavarovanja, poleg drugega tudi invalidsko in starostno zavarovanje; s tretjim zakonom se uredi starostno zavarovanje samostojnih pridobitnikov: obrtnikov, kmetov, zemljiških najemnikov, kmetijskih in gozdarskih uradnikov ter event. tudi pripadnikov določenih svobodnih poklicev.

— Zakon v varstvo gospodarskih koristi rezervistov. Češkoslovaški parlament bo že v letošnjem pomladnem zasedanju rešil zakonski nařrt v varstvo zasebnih uslužbencev rezervistov. Zakon bo določal, da mora ostati vsakemu uslužbencu, ki mora na orožne vaje, njegova civilna služba nedotaknjena in odprta, dokler se ne povrne z orožnih vaj.

— Zopet razkrinkani »medijci«. Na Dunaju sta že dalj časa vzbujala veliko senzacijo brata Willi in Rudi Schneider, ki sta nastopala kot izborna »medijci« in ustanovila poseben »metafizični institut«. Sedaj sta dunajska znanstvenika prof. Meyer in prof. Pihram razkrinkala Schneiderja kot navadna sleparja.

— Tibetško »sv. pismo«. Tibetško sv. pismo »Kandžur«, (izreki Bude), je gotovo največja knjiga na svetu, ker šteje 108 zvezkov, vsak po 10.000 strani! Vsak zvezek tehtja do 4 kg a.i. še več in je debel 22 cm. Za prevajanje »Kandžura« rabi do 12 »jakov«, (tibet-skih kosmatih bikov). Hiše v Lhassi, prestolici Dalaj-lame, kjer se nahajajo lesene deske, stavek njige, tvorijo celo mestoce zase. Sv. pismo je draga knjiga. Neki mongolski rod je za njo plačal 700 bikov. To da še bolj obsežen je komentar »Kandžura«, tzv. »Tandžur« (prevodi naukov); prava enciklopedija tibetske znanosti v 225 zvezkih. V celi Evropi

ni niti enega primernika »Kandžura«. Petrograd je edino evropsko mesto, katero ima dva izvoda »Tandžura« — tj. komentarja in sicer v univerzitetni knjižnici ter v knjižnici Akademije znanosti.

— Na Angleškem bodo izkoristili močne vetrove. Ker je na Angleškem posebno po hribih in brdih stalno vetrovno vreme, je sklenil poljedelski minister, porabiti jih v gonilno silo. Zgraditi bo dal na pripravljenih mestih mline na veter, v katerih se bo pridobival električni tok in sicer prav cenen za vasi in selišča po okolici.

Zanimivosti.

CUDEN TESTAMENT.

O taktu slavnega pevca Enrica Caruso govorijo sedaj vsi Amerikanci. Pred kratkim je umrl, bil je bankir v Newyorku in se je pisal Benjamin Park. Pred leti je napel vse sile, da se ne bi njegova hčerka Doroteja poročila s Carusom, pa se mu ni posrečilo. Sedaj je pa napravil oporoko in zahteva od svoje še neporočene hčerke Ane med drugim tudi to, da se mora peljati v Italijo in da mora neko določeno marčno noč na neki gotovi točki morja stresti lastnoročno njegov pepel v morje. V oporoki je namreč določil, da ga sežgejo. In 17. marca se bo napotila Ana na parniku »Predsednik Wilson« na morje in bo na svečan način izpolnila očetovo zahtevo.

NAJDALJŠI KABEL NA SVETU.

Pred kratkim so položili najdaljši kabel — podmorski telegraf — in je tudi že začel obratovati. Položili so ga pa tako hitro, kakor doslej še nobenega. Služi zvezi Newyorka s Parizom, dolg je 6000 kilometrov in tako izboren, da lahko vsako minuto brzojavimo 600 črk. Polaganje je bilo tako težavno, kakor doslej še nikoli. Na evropski strani se začne kabel pri znanem mestu Le Havre, v Ameriki pa pri Tar Rakway. Tam je začel delovni parnik Faraday v tak vihar, da se je kabel pretrgal in je izginil konec v globini morja. Ladja je morala iskati zavetja v mestu Halifax. Šele deset dni potem so začeli kabel iskati in so izgubljeni konec z veliko težavo zvelikli zopet na dan. Ta kabel je eden od šestih, ki vežejo Stari in Novi svet. Pa bodo prišli kljub brezžičnemu brzojavu še drugi zraven, ker je poročevalni promet tako ogromen.

O NAPITNINI.

Slavni italijanski tenorist Tamagno je bil zelo varčen in ni rad dal napitnine. Ko je gostoval v Moskvi, je nabral vse sveče, postavljene mu v sobo in jih je pri odhodu dal natakarkem za napitnino.

Tudi svetovnoslavni igralec na gosli Paganini ni bil nič boljši. V Londonu je nakupil pri prodajalcu cigar vse polno škafelj, dejal vanje kritike o svojem igranju ter je škafelje zabil. Pri odhodu iz hotela je dal vsakemu natakarku tako škafeljo. Seveda so vsi mislili, da so smotke notri in so bili precej razočarani, ko so dobili namesto smotk star časnikarski papir.

Znani angleški slikar Whistler pa ni bil skop, ampak poseben. Tako tudi glede napitnine. Nekoč je bil v večji družbi in se je vrtil okoli družbe natakark z očitnim namenom, da bi ja kakšno besedo ujel. Whistler mu je prijazno rekel, naj stopi še bliže, kar je natakark, nič sluteč, prav rad naredil. Med obedom je pravil Whistler neprestano izvrstne dovtype. Po končanem obedu je plačal Whistler za vso družbo, je vtaknil izmenjani denar mirno v žep in je rekel natakarku: Za napitnino Vam dam vse dovtype, ki ste jih slišali. Pametno jih porabite, in se Vam bo dobro godilo. — Drugič pa radovedni natakark ni bil več tako blizu.

Slavni francoski risar Gustav Doré si je prihranil napitnino na ta način, da je dajal natakarkem sličice, ki jih je v gostilni sproti slikal. Angleški apostol zmernosti Georges Cruikshank je mislil, da bo nekega pijanega natakarkja poboljšal s tem, da mu prav nazorno pokaže posledice alkohola. Zato mu je podaril sliko, ki kaže smrt pijanca. Pa ni na pravega naletel; kajti natakark je sliko takoj spet prodal in si kupil pijačo za skupicek. Angleški raziskovalec Bucklaud je bil s tovarišem v gostilni; imela sta ravno toliko denarja, da sta plačala obed, za napitnino jima pa ni ostalo nič. Ker Bukland ni bil skop, mu je bila stvar precej neprijetna. Prišla mu je pa rešilna misel, segel je v žep in je ponudil natakarku močerad. Natakark se je ustrašil in je zbežal. Backland je pa smejaje se rekel, da je bil to prvi natakark, ki je napitnino odklonil.

OPREMA NAPOLEONOVH VOJAKOV.

Telečnjak Napoleonovih vojakov je vseboval najpotrebnejše perilo, obveze za rane in 60 patron. V obeh stranskih torbah je imel še vsak po en funt prepečenca, čisto na dnu telečnjaka je pa počivala vreča z desetimi funti moke. Popolno opremljen je tehtal telečnjak z vsem jermenjem in s skupaj zvitiim plaščem okoli 34 funtov. Razen tega je nosil vsak vojak na jermenu platneno vrečico, ki je vsebovala dva hleba kruha, katerih vsak je tehtal 3 funte. Tako je imel francoski vojak za 4 dneve kruha in prepečenca, za nadaljnjih 7 dni moke in je lahko izstrelil 60 patron; toda poleg tega je moral vlačiti s seboj sabljo, torbico za patrone, tri krosline kamne

odvijač in še težko puško (58 funtov). Še težje priljago je imela častna garda. Vsač dan so nosili te vrste vojaki dolg moder površnik in na glavi trikotni klobuk. V paradi, ali pred bitko, se je pa blestela v bogato okrašenem modrem fraku, belih hlačah, črnih gamašah in visoki medvedji čepici, na kateri je plapolala rdeča perjanica. Vse te predmete je nosil francoski gardni grenadir na pohodu; medvedja čepica je bila zavita v platnen ovoj in z jermenom pripeta na telečnjak, med tem ko je perjanica visela v škalljici iz voščenega platna ob sablji.

BREZ IMEN.

V Koreji se ne daje otrokom ženskega spola pri rojstvu nobenega imena. Seveda dobiijo doraščajoče deklice priimek, s katerim jih kličejo starejši prijatelji in sorodniki; toda samo roditelji imajo v poznejši starosti pravico, uporabljati to ime. Vsi drugi družinski člani in tujci se pa poslužujejo pri nagovoru opisovalnega načina, kakor n. pr.: Hči ali sestra tega in tega. Po možitvi pa tudi to odpade. Stariši dajo omoženim hčeram ime okraja ali kraja, v katerem stanuje s svojim možem, roditelji njenega moža jo pa imenujejo po kraju, kjer je živela pred omožitvijo.

PREVIDNI BAKTERIOLOG.

Slavni francoski bakteriolog Louis Pasteur je sedel nekoč povabljen pri bogato obloženi mizi. Ko so servirali po obedu češnje, je zahteval Pasteur kozarec vode in je umil

vsako češnjo posebej, predno jo je zavžil. Ravedno in vprašajoče so ga opazovali drugi gostje. Pasteur je uporabil to priložnost, in jim v dolgem govoru razložil, kako škodljivi in koliko bacilov se nahaja na neumitem sadju. Govorjenje ga je seveda utrudilo in mu vzbudilo tako žejo, da je takoj, ko je s predavanjem končal, pograbil kozarec, v katerem je še pred nekaj časa umival rdeče češnje, in ga izpil na dušek. Velikanski smeh je seveda sledil temu dejanju, in še dolgo časa je bil Pasteur valed svojega nepremišljenega dejanja predmet zbadanja od strani svojih prijateljev.

OTROČJA PRAZNOVERNOST.

Poljski kralj Ladislav IV. (umrl 1648.) je bil tako praznoveren, da ni v jutro zapustil preje svojega gradu, dokler se ni trikrat zavrtel okoli samega sebe in dokler ni pretrgal tri dele koščka slamice, katero mu je moral vsako jutro pri zajtrku pripraviti služabnik.

ČASI SE SPREMINJAJO.

Ko je študiral Newton l. 1650. v Granthamu, se mu je jako slabo godilo, ker je imel zelo pičlo odmerjene dohodke. Vsak teden so mu bili za njegove življenske potrebe odmerjeni samo štirje šilingi. Dvesto let pozneje je pa kupil lord Shrewsbury zob tega učenjaka za 16.595 frankov, kar je bilo za takratne čase velikanska vsota.

— Dom duhov. Tako se imenuje neka hiša v San José v Kaliforniji. To ti je ogromna

zgradba, ki ima 144 sob, ki jih je sezidala v 38 letih pokojna milijonarka Sara Winchester. Ko je ta gospa hišo kupila, je stopila v stik z duhovi, ki so ji prerokovali, da bo tako dolgo živela, dokler bo k palači prizidala nova krila. In Sara Winchesterova je zidala leto za letom, tako da je iz poslopja, ki je prvotno štelo 10 sob, nastala velikanska palača, ki ima 144 sob, 2000 duri, 10.000 oken ter 150.000 šip. Skoz 38 let je bilo stalno zaposlenih 16 zidarjev. A dasi je gospa bolj sama zase občevala z duhovi, je vendar vse vedelo za njene »stike z duhovi« in ljudje so imenovali to palačo vedno le dom duhov.

Pridobivajte novih naročnikov!

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Relativna vlaga v %	Nauo, vetrov	Panava v mm
15. 2. 21 h	736.3	1.6	0.6	obl. s. z.	—
16. 2. 7 h	739.2	1.0	0.5	obl. j. v.	—
16. 2. 14 h	740.7	2.4	0.6	obl. j. v.	—

Priporočamo vsem rodbinam Kolinsko cikorio, izvrsten pridatek za kavo.

Pravi zaklad vsakega

gospodinjstva je dobro mlo zato zahtevajte povsod

edino le

milo 'Gazela'.

BOLEČINE? v obrazu? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vsi se boste čudili Do brodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetiku na kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštnino 3 dvoj-nate ali 1 specijalna steklenica 24 dinarjev; 36 dvo-natih ali 12 specijalnih steklenic 214 dinarjev z 10% doplačila razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elza trg št. 134, Hrvatsko.

Na zahtevo

Vam stavimo brezplačno proračun za črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu.

Knjigovoznica K.T.D. v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6. II.

Mizarskega VAJENCA
ISCEM. - Jos. ZADNIKAR,
mizarski mojster, Spodnja
Šiška, Nova ulica. 896

KORESPONDENTINJA
s prakso, zmožna slov. in
nemške stenogr., strojopisja,
išče mesta. Ponudbe pod
»Samostojna« na upravo.

PRODAJALKO
mešane stroke, prvovrstno
moč, večšo slovenskega in
nemškega jezika, sprejem
v trgovino mešanega blaga
v lepem kraju bivše štajerske.
— Ponudbe pod »Pro-
dajalka št. 938« na upravo
»Slovenca«.

GOSPODIČNA
poštena in pridna, čedna in
snažna, ki zna kuhati in
malo šivati in ki bi opravl-
ljala tudi druga hišna dela,
dobi mesto pri mali družini
v trgovski hiši. Plača dobra.
Ponudbe pod »Dobra služ-
ba št. 914« na upravo lista.

LIKARICA

ISCE DELA. Naslov v upra-
vi »Slovenca« pod št. 899.

Sprejem VAJENCA

ki ima veselje do sedlarske
obrti. — L. MIKLAČIČ,
sedlar, Cerkije pri Kranju.

TEHNIK POUČUJE

začetnike angleščino po po-
sebno uspešni, brzi metodi.
Dopise se prosi pod šifro:
»STANDARD ENGLISH« na
upravo »Slovenca« 935

SLUŽKINJA

pridna in poštena, DOBI
TRAJNO SLUŽBO z dobrim
plačilom. — Naslov v trgo-
vini SCHUBERT, Ljubljana,
Mestni trg. 862

KATERI DLJAK

ali dijakinja srednjih šol bi
bila pripravljena vsaj neko-
liko podučevati 3 deč-
uboge vdove za presto st-
novanje? Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 922.

Več PLETARJEV

rabi košarska industrija. —
Hrana in stanovanje pri
podjetju. Oferte na naslov:
STANE KASTELIC, Novo
mesto, Kasteljeva ulica 112

Na dobro hrano

sprejem več abonentov. —
Ulica na Grad 3, prilijeje.

PLETILNI STROJ

štev. 8 (40 cm) — ceno na-
prodati. — Zatiška ulica 1,
I. nadstr., desno, Ljubljana.

OPEKARNA

(Ringofen) in GOSPODAR-
SKO POSLOPJE naprodati.
Zemlje za 15 let. Cena po
dogovoru. — Naslov pove
uprava lista pod št. 937.

PRVA GOSTILNA

s sobami za tuje (hotel),
na najprometnejšem
kraju v Konjicah, z mesarijo,
gospodarskim poslopjem in
ledenico, z velikim vrtom,
njivo in gozdom se pod
ugodnimi pogoji proda. Po-
jasnila se dobe v Konjicah,
Hrastnik-Werbniß št. 86
in v Mariboru, Ciril-Meto-
dova ulica 26. 872

PALME

izredno lepe, velike, ceno
naprodati. — Rožna ulica 21,
I. nadstropje. 904

Ia cementno

strešno, eno- in dvozarečno

OPEKO

garantirano za 25 let, odda-
ja po brezkonkurenčnih ce-
nah tvrdka Mihael Omahen,
Višnja gora. S podrobnimi
ponudbami in vzorci vedno
na razpolago. 913

Gradbeno podjetje

Arhitekt

V. Krainer & Co.

Jesenice, Gorenjsko

Stavbna vodstva:

Ljubljana,

Domžale,

Zagreb.

izvaja privatne in industrijske
stavbe, proračune, načrte
cenitve, poseben oddetek za
arhitekturo.

Najdeno je

kje se dobe najceneje in
najboljše PLETENINE vseh
vrst, kot nogavice, šali, jum-
perji itd. — Vsi izdelki so
prvovrstni in cene konku-
renčne. Za vsa naročila se
priporoča tvrdka A. PO-
GAČNIK, Ljubljana, Vojvo-
da Misiča c. 21, II. nadstr.

DVE SOBI

(ev. eno), elegantno mebli-
rani in čisti, ISČE v lepem
delu mesta mlajši zakonski
par brez otrok za takoj ali
s 1. marcem, samo pri boljši
rodbini. Event. s pol- ali celo
penzijo. Plača postranska
stvar. — Ponudbe pod »DR.
IURIS« na upravo lista.

Najnovejši MODEL I

otroških VOZIKOV

in dvokoles - najceneje
pri »TRIBUNA«, javarna
dvokoles in otroških vo-
zičkov, Ljubljana, Karlov-
ska cesta št. 4. — Ceniki
franko. — Sprejemajo se
tudi vsa popravila. 770

Stavbeno podjetje

Ivan Vižintin, Ljubljana

Moča nova ul. 13. (Stari Vadmec)

Izvaja nove stavbe, hiše
pridave in vsa hišna popra-
vila, po lastnih in danih
načrtih.

Delo solidno! Nizke cene!

PETER SEMKO

L. jugoslovanska barvarija,

krznarstvo in strojarstvo.

Ljubljana, Križevniška ul. 7.

KUPUJE po najvišji ceni

KOŽE DIVJACINE: lisic,

kun, dihurjev, vider,

zajcev itd. 511

Ceno
češko
perje

1 kg sivga akublj. 65 Dn, polbelega
80 Dn, belega 90 Dn boljšega 100 in
120 Dn, mehkega ko pul 130 in 180 Dn
naobli, vesa .25 Dn. Pošila prsto
carine proti povzetju, od 20 Dn viti
prsto postnina. Zmena in vrnite do-
voljena. Vzorci zastoj. Dopisi le na
Benedikt Sachse, Lobez št. 159
pri P. znu, Oeska. Pošni paketi iz
Česke v Jugoslavijo rabijo okoli 14 dni.

Zajamčeno popravilje ni

Lokomobili

Lanz-Wolff, izdel. l. 1914 22

HP HP Novi

10-15 90-120 26-42

15-20 100-130 30-50

20-25 120-170 40-65

25-30 130-190 50-80

30-40 150-200 70-100

40-50 170-230 100-140

50-60 200-300 120-130

60-75 300-400 140-170

75-80 400-500 170-190

80-100 500-600 200-200

Prvovrstno generalno

popravljeni, Preizkušeni.

Enoletno tovarniško jam-

stvo. Popolna montaža, O-

gietje si našo stalno zalogo.

Brača Fischer d. d.

Zagreb, Pantovčak 5.

POTREBŠČINE

za MASKIRANJE

šminke, puder, nosni klet,

vazelino, mastiks ter prv-

vrstni krep za brade pripo-

roča Parfumer. »STRMOL«

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

Gradbeno podjetje

Ing.

Dukić in drug

Ljubljana

Bohorjeva ul. 24.

Ob smrti nepozabne nam gospodične

Lizi Kump

se za vsa sočutja vsem najiskreneje zahva-
ljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni č. o.
franciškankom in č. sestram za tolažbo ter gg.
rayn. škrlepu in Ristu ter vsem unionskemu
osobju za vence in cvetje in vsem obilnim
udeležencem na njeni zadnji poti.

Bog plačaj vsem!

Ljubljana, dne 17. februarja 1924.

ZALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Za tolažilno sočutje, izraženo nama o priliki prerane smrti pre-
ljubega soproga oziroma očeta, gospoda

Viktorja Moro

za poslano mu krasno cvetno pozdravo in za častno spremljevanje
dražega pokojnika k zadnjemu počitku se vsem najsrčneje zahva-
ljujemo.

Kristina Moro in dr. Viktor Moro.

Umrla nam je naša ljubljena mamica in spoštovana tašča, gospa

Antonija Kovač roj. Petek

gostilničarka in posestnica

danes ob 12. uri. — Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 18. t. m. ob
4. uri popoldne iz hiše žalosti, Gosposka ulica št. 19, na pokopališče pri Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 16. februarja 1924.

ANA PETELINC, hči. — JOSIP PETELINC, trgovec, zet.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Trboveljski PREMOG in DRVAdobavlja DRUŽBA ILIRIJA, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.**KARO**Zamenjam stanovanje
obstoječe iz sobe in kuhinje
za enako ali samo za sobo.
PAVŠIČ MARTIN, Ljubljana,
Ljanska cesta 14.Ing. Rudolf Treo
starbenikvhod samo,
Gospodarska c. 12.**ČEBULČEK**In korenjevo seme kupuje-
mo. — SEVER in KOMP.,
Ljubljana, Wolfova ulica 12.**PISALNO MIZO**amerikanski rouleaux, masiv-
no iz hrasta, novo, nerab-
ljeno, poceni prodam. Po-
nudbe pod »ROULEAUX« na
upravo »Slovenca«. 853**Modni atelje ROZA MEDVED**

LJUBLJANA — MESTNI TRG 24

izdeluje TOALETE — KOSTUME — PLAŠČE itd. —
ISTOTAM SE VRSIredni pouk v krojnem risanju
in PRIKROJEVANJU DAMSKIH OBLEK po
najboljši in razumljivi »JACK«-metodi.

Lesna veleindustrija išče

1 žagovodjo 1

in

2 strojnika. 2Nastop službe 1. marca. — Pismene ponudbe s pri-
čevale je poslati na upravo lista pod šifro: »LESNA
VELEINDUSTRIJA« najkasneje do 23. februarja. 931**Geneno češko posteljno perje.**Kilogram sivega na pol (cufano perje) Din 60,—, polbelo Din 75,—, belo Din 85,—,
boljše Din 95,—, fino, na pol puh Din 145
fino Din 175,—, najfinije Din 220,—, —
Beli puh Din 370,—, snežnobeli prani puh Din 445,—.
Franko in carine prosto proti povzetju. Neugajajoče se
lahko vrne. Vzroci zastoj. Mnogo priznani in naknadnih
naročil. — Razpošiljalnica posteljinega perja
Sachsel & Co., Wien XIV, Bebelgasse 9-6IŠČEMO za takoj prvovrstno
trgovsko izobraženo moč
za samostojno vodstvovelike podružnice v Sloveniji. — Karija potrebna. —
Ponudbe z navedbo referenc je poslati na naslov:
BOURNE in KOMP., Maribor, Šolska ul. 2.**Stroški pri uporabi bencina.****Vozi brez bencina!**Adaptiral svoj auto-traktor
ali stabilni motor s patent.
HAG-generatorjem.Kuri z
ogljem! Prospekte in reference dajo
Jugo-HagLjubljana: Telefon 360
Bohoričeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.

Svetovna tvrdka išče zanesljivega

potnika

za več okrajev.

Za zanesljivo moč stalna služba z velikimi do-
hodki. Istotako se reflektira na še zmožne
upokojence. — Ponudbe je nasloviti pod šifro:
»Dobra in zanesljiva moč št. 712« na uprav-
ništvo »Slovenca«.**Stroji za pletenje**(Strick- u. Wirkmaschinen) kakor tudi vse potrebščine za
stroje od najpoznatejših tujih kakor F. H. Lederer, Wien,
Wilhelm Barth, Apolda, Fritz Schuster, Chemnitz, Sander &
Graf, Chemnitz, v največji izbiri po amernih cenah pri
samozastopniku za Jugoslavijo

Alfred Rozma, Osijek 1, Zupaniška ulica broj 42.

Igle vseh števil vedno v zalogi.

Močno, toplo in poceni**sukno**in karnarn, hladno, ce-
fir, tiskano (druk) plet-
no, volneno blago in vse
manufakturno robo kupi-
te edino v veletrgovini
R. SYRMECKI, Celje. Kdor ne verjame, naj se sam prepriča.
Zaloga velikanska. Trgovci engros cena. Cenik zastoji.**POZOR!**

»Plemenita kosa« je najboljša!

KDOR HOČE za prihodnjo sezijo pravočasno imeti
DOBRE KOSE na zalogi, naj mi takoj predpiše svoje
naročilo. Cena za »Plemenite kose« bo brezkonkurenčna
in se bo ugotovila po stanju našega dinarja napram
šv. Frs. dne 15. aprila 1924. Kose bom tudi letos dal
v komisijo, s pogojem, da se plača polovica naročenih
kos en mesec po prejemu in ostanek pa po končani
seziji. Ob končani seziji se vzamejo tudi vse neprodane,
kakor tudi nerabne kose, ako tudi so bile že poskušene,
nazaj, ker za vsako koso jamčim. Kose začnem razpo-
šiljati začetkom meseca aprila.

Za obila naročila se priporoča

MIHAEL OMAHEN, Višnjagora.

**Dobro poznati
Reithoferjev gumi
za cepljenje trt**in drugo gumijasto blago
za peronospora škropilni-
ce, kletarske in tehniške
svrhe.Dobl se v najboljši kakovosti pri
glavnem zastopstvu in skladišču
za SHS**Braća Frank i drug, Zagreb**

Frankopanska ul. 6.

Gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu
se priporoča tvrdka**FRANC CERAR** družba z o. z.tovarna slamnikov in klobukov
v Domžalah, Stob 50.

Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.

Popravila se sprejemajo vsako sredo pri
Kovačević & Tršan, Ljubljana, Prešernova
ulica št. 5.Najcenejše in najboljše so
vžigalice iz
tovarne vžigalic v Rušah.

STROJE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani

ZVONARNAustanovljena leta 1767., dobavlja
priznane prvovrstne bronaste
ZVONOVE čistih glasov po
konkurenčnih cenah v
kratkih rokih.

Zahtevajte cenik!

**UNITED STATES
LINES**Ameriški visoki parniki
v New-York

iz Bremena čez Southampton v Cherbourg

George Washington

19. aprila (v Boston) 22. marca

President Harding 15. maj 11. apr.**America** 22. febr. 26. mar.**President Roosevelt** 8. mar. 2. maj.**Republic** 18. maj 18. jun.

Odhod iz Southampton v Cherbourg 1 dan pozneje

iz Southampton v Cherbourg

Leviathan 1. aprila 22. aprila 13. maja

Vse podrobnosti povedo naslednji naslovi.

izborna prilika za prevoz b. ana.

**UNITED STATES
LINES**

Beograd: Palata Beogradske Zadrage, Preko hotel

Bristo a. Zagreb, Srednja Savez Hrvatskih seljač-

kih Zadruga, Mihanovičeva ulica 2, Preko puta

kolodvora. — Ljubljana: Brodarstvo Zjednotenih

Ameriških Držav Dunajska cesta 49. — Sara evo,

Savez Hrvatskih seljačkih zadruga za Bosno i

Hercegovino, Aleksandrova ulica 52.

Sušak, Banka za Pomors.

**Kava, čaj kakao, čokolada
Julio Meinl d. d.****Zaloga: Celje, Kovaška ul. 1
Na novo otvoreno!****STENSKO URO**idočo en teden, z bitjem,
KUPIM. Ponudbe na upravo
lista pod šifro »URA«.

P. n.

šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet do-
speli najboljši šivalni stroji**Gritzner**

v vseh opremah.

Pouk v **VEZENJU** ter
krpanju perila in
nogavic (šifanje) brez-
plačno edino le pri:**Josip Petelinc**

Ljubljana, Sv. Petra n.

Mehanična delavnica pod vod-
stvom priznanega strokov-
njaka in mehanika Stanko
Galeta na razpolago za ši-
valne stroje vseh sistemov
in koles. 7084**Prodaj GOSPODARSKO****POSLOPJE**krito z opeko, dolgo 21 m,
pripravno za dozdavo sta-
novanjske hiše, Spodnji Ka-
felj 22, p. D. M. v Polju.

Originalna Telikijeva

trta v SHS

Prve**Jugoslovanske****trtnice v****DARUVARU****Lastniki:**

Sigmund Teleki, Vilány

milan Bresslauer, Da-

ruvar, Po velikosti in

čistih vrstah prvi in

največji nasadi v dravi.

Priporočajo svoje slo-
vite proizvode vseh po-znanih ameriških go-
dlog (ključev in koren-jekov) iz Daruvarskih
nasadov v najbolji ka-

kovosti izrečno samo:

Berlandieri x Ripar a

Teoki 3 B, Ručestri

Monticola, Aremox x

Rumex ris Gann. n. br.

Ripar x Portals.

Priave sprejemamo

dokler traja zaloga.

Naročila naj se pošljejo

na UPRAVO

PRVIH JUGO-**SLAVENSKIH****LOZNJAKA**

Milan Bresslauer,

Daruvar

»TRIEUNA« F. B. L.,

tovarna dvokoles in otroških

vozilčkov v Ljubljani, Kar-

lovska cesta št. 4 — Zvo-

narska ulica št. 1. — Velika

izbira otroških vozilčkov,

dvokoles, malih pom.

motorčkov in šivalnih strojev.

Preko zime se shranijo in

sprejemajo v polno popravo

za emailiranje in ponikanje

dvokolesa, otroški vozilčki,

šivalni in razni drugi stroji.

JUGOSLAVENSKO d. d.

za promet armatur, sesalk in strojev

(Teudloff-konzern)

Zagreb, Zrinski trg 11/IV.

Parne vodne plinske

armature**hidrante vseh vrst****pumpe in****brizgalnice**

za vse svrhe

(gasiške brizgalke),

dvigala,orodje za čiščenje, naprave za razkuževanje,
generatorji na sesalni plin, material za poljsko
železnice, grelna telesa po lastnem sistemu.Bogato osarbljeno tvorniško skladišče, Zastopstva
v vseh večjih krajih.

Naprodaj je

trgovina živežne strokes pripadajočo malo, fino gostilno ter takojšnjim stano-
vanjem. Podjetje se nahaja na brezkonkurenčnem mestu
v Mariboru ter je izborno vpeljavno. Vodi se lahko od
par oseb ter je prometa okrog pol milijona kron me-
sečno. Trgovina je dobro založena s približno 800.000
kron blaga ter 10 polovnjakov vina, dosti kletarske
opreme, posode, ves-trgovski in gostilniški inventar itd.
Proda se radi družinskih razmer vse skupaj, kakor je,
za 1.500.000 kron. Odda se event. tudi sama trgovina
za en milijon kron z blagom. — Pismene ponudbe pod
»PODJETJE« na Aloma Company, Ljubljana. 932**Ladjedelnica Linz A. G.**

Komeričelno ravnanstvo:

Wien I., Wollzeile No. 12.

Telefon No. 74.306 in 76.484.

Tovarne v Linz a. d. Donau.

I. oddelek: Livarna za jeklo in železo.Motorji z nizkim pritiskom na surovo olje
za industrijske in poljedelske svrhe od
5 do 170 HP.Motorji z nizkim pritiskom na surovo olje
za ladje od 10 do 500 HP — počeni od
80 HP s patentiranim krmilom.**II. oddelek: Gradba ladij.**Motorne in druge rečne ladje vsakega tipa,
kakor tudi manjše pomorske ladje.**III. oddelek: Gradba motorjev.**Izdelovanje vseh ladij, jeklenih in železnih
delov v vsaki velikosti.Obisk inženirja in proračuni na željo brez-
plačno.**PRESELITEV!**

Pepo noma varno naložite svoj denar pri

„Vzajemni posojilnici“

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiša Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu
polog nunske cerkve v lastno palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela »UNION«.

Hranilno vlogo se obrestujejo

po 6%

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 %, vez. tudi po 6 1/2 %

in v ilje po dogovoru. Varnost za hranilno vlogo je zelo dobra, ker poseduje
Vzajemna posojilnica relativno veliko dolak stavbeno delniško družbo hotela
»Union« v Ljubljani. Vrhutega je njena last nova lega palača ob Miklošičevi cesti,
več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. Denar se naloži lahko
tudi po poštini položnicah.